БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЁЖНАЯ ГАЗЕТА

ЧЫРВОНАЯ ЧЗ ЗМЕНА

26 мая 1994 г.
Чацвер
№ 56 (13773)
Кошт у розніцу 100 рублёў
Выдаецца з 1921 года

Малюе Віктар ДУБОВІК

БЫВАЙ, ШКОЛА!

Прагучаў апошні званок. Рукі трымаюць прывялыя на сонцы кветкі. Кожны крок аддаецца рэхам у пустых школьных калідорах. Бывай, школа!

Памятаеце, як вы чакалі гэтага дня, апанаванага квеценню вішань, яблынь, чаромхі, бэзу. Чаму ж зараз вашыя вочы набрынялі вільгаццю, чаму да сэрца падступілі боль і трывога, чаму цяжка глядзець на першую настаўніцу, у якой дрыжыць–зрываецца голас. "Вольнаму–воля..." Далонь міжволі слізгае па халоднай паверхні парты. Цяпер за яе сядуць іншыя. Хацелася б ведаць — хто, папросту паглядзець яму ў вочы: мажліва тады стане лягчэй. Што мільгае там, наперадзе, — не разгледзець. Бывай, школка! Дай пастаяць на тваім парозе, дай запомніць гэтае шчымлівае імгненне, гэтыя позіркі і гэтыя слёзы.

Фота Сяргея БРУШКО.

Кур'ер "ЧЗ"

Расія выдзяляе крэдыты

Як паведамлялася ўжо, на мінулым тыдні адбылася сустрэча Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь Вячаслава Кебіча з кіраўніком расійскага ўрада Віктарам Чарнамырдзіным.

Абмяркоўваліся агульныя пытанні эканамічнага супрацоўніцтва, адбылася грунтоўная гутарка аб шляхах выканання падпісанага ў красавіку месяцы паміж Расіяй і Беларуссю пагаднення аб аб'яднанні грашовых сістэм. В.С.Чарнамырдзін, у прыватнасці, паведаміў В.Ф.Кебічу аб тым, што ўрад Расійскай Федэрацыі прыняў рашэнне выдзеліць Беларусі міжурадавы крэдыт на першае паўгоддзе 1994 года ў памеры 150 мільярдаў расійскіх рублёў.

Дзеці дапамагаюць дзецям

Шчодрасць і дабрыню сваіх сэрцаў, дэфіцытныя лякарствы і прыгожыя цацкі пяты год перадаюць хворым дзецям, якія пацярпелі ў выніку аварыі на Чарнобыльскай АЭС, студэнты і выкладчыкі школы з прыгарада Нью–Йорка.

Медыкаменты, абсталяванне і дзіцячае харчаванне на суму каля 6 мільёнаў даляраў атрымалі іх беларускія равеснікі за гэты час. Так было і цяпер. Юных амерыканцаў і іх настаўнікаў, якія прыбылі ў Мінск, 24 мая прыняў Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Мячэслаў Грыб.

Цяперашні візіт амерыканскіх студэнтаў і іх выкладчыкаў, які прадоўжыцца 10 дзён, крыху незвычайны. Госці не толькі прывезлі дабрачынны груз з лякарствамі і цацкамі на суму 400 тысяч даляраў, але і прымуць удзел у мінскім Міжнародным фестывалі "Голас дзяцінства".

Выбар за вамі, панове

Савет Міністраў рэспублікі зацвердзіў спіс з 61 прадпрыемства, акцыі якіх з 1 ліпеня пачнуць рэалізоўвацца грамадзянам рэспублікі за прыватызацыйныя чэкі.

Пра гэта паведамілі ў аддзеле грамадскіх сувязей і маніторынгу Міністэрства па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю і прыватызацыі. Работнікі прадпрыемстваў, якія пажадалі ўкласці чэкі ва ўласную фірму, змогуць з мэтай набыць акцыі па месцы работы. Іншыя ўладальнікі прыватызацыйных сертыфікатаў змогуць набыць акцыі выбраных прадпрыемстваў праз аддзяленні ашчаднага банка. Размеркаванне каштоўных папер па аддзяленнях банка плануецца праводзіць прапарцыянальна колькасці насельніцтва рэгіёна. Больш падрабязную інфармацыю аб прадпрыемствах, што падлягаюць прыватызацыі, можна атрымаць з праспектаў эмісіі, якія будуць знаходзіцца ў цэнтральных аддзяленнях ашчадбанка.

Цэнтрам урачыстасцей будзе Мінск

Пад старшынствам першага намесніка Старшыні Вярхоўнага Савета В.Кузняцова адбылося чарговае пасяджэнне рэспубліканскай камісіі па падрыхтоўцы да святкавання 50–годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка–фашысцкіх захопнікаў.

Адзначалася, што юбілейныя мерапрыемствы пройдуць 2—3 ліпеня ва ўсіх гарадах Беларусі. Своеасаблівым цэнтрам урачыстасцей стане Мінск. Сюды прыедуць дэлегацыі з многіх краін блізкага і далёкага замежжа, ветэраны Вялікай Айчыннай вайны, удзельнікі вызвалення Беларусі. Будуць ускладзены вянкі і кветкі да манументаў на плошчы Перамогі, Кургане Славы, у мемарыяльным комплексе "Хатынь", і іншых памятных месцах.

БЕЛІНФАРМ.

50–годдзю прысвячаецца

Навукова–гістарычная канферэнцыя, прысвечаная 50–годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка–фашысцкіх захопнікаў, пройдзе з 27 мая ў тэатральнай зале мінскага Дома афіцэраў.

Арганізавана гэта мерапрыемства Міністэрствам абароны, ваенна-навуковым таварыствам і рэспубліканскім саветам ветэранаў.

Мікола БАГАДЗЯЖ.

Сумнае "лідэрства"

Ужо самыя першыя праверкі, праведзеныя сёлета Крычаўскай занальнай інспекцыяй працы, якая кантралюе больш як 250 прадпрыемстваў, арганізацый і ўстаноў у чатырох раёнах, паказалі, што самы высокі траўматызм назіраецца ў гаспадарках і на прадпрыемствах аграпрамысловага комплексу.

У калгасах часцяком няма нават адказных за ахову працы і тэхніку бяспекі асоб. Асобныя ж кіраўнікі проста ігнаруюць патрабаванні заканадаўства, што іншы раз прыводзіць да калецтваў і нават да гібелі людзей.

Аляксандр БАЛДОЎСКІ.

Даруй, зямля!

Як паведаміла Віцебскае абласное ўпраўленне статыстыкі, у мінулым годзе тут зарэгістравана дванаццаць выпадкаў залпавых і аварыйных выкідаў шкодных рэчываў у вадаёмы вобласці. Сума страт склала семнаццаць мільёнаў рублёў.

З 265 абследаваных аб'ектаў на 59 устаноўлена перавышэнне гранічна дапушчальных выкідаў шкодных рэчываў у атмасфернае паветра. У Бешанковіцкім, Гарадоцкім і Докшыцкім раёнах выкіды шкодных рэчываў павысіліся ў параўнанні з папярэднім годам. Дагаспадарыліся!

І ў Оршы яўрэй не горшы

Сход прадстаўнікоў яўрэйскай нацыянальнасці адбыўся ў Оршы. Тут прысутнічалі людзі розных сацыяльных слаёў: ветэраны вайны і працы, былыя ваеннаслужачыя, рабочыя, інтэлігенцыя.

Яўрэі разгледзелі пытанне аб стварэнні сваёй абшчыны, якая не павінна быць палітычнай, а выконваць функцыі міласэрнасці, прапаганды гісторыі і культуры нацыі.

Вось бы і беларусам на Аршаншчыне гэткае нацыянальнае свядомасці!

Уладзімір МІХНО.

Самы лепшы падарунак

Своеасабліва павіншавалі са святам Перамогі Пятра Прохаравіча Сянкевіча вучні маладзечанскай сярэдняй школы № 9.

Яны прыйшлі ў гэты святочны дзень да ветэрана вайны і працы, ускапалі яму агарод і пасадзілі бульбу.

Мікола КАПЫЛОВІЧ.

Белгідрамет абвяргае...

Учора па рэспубліцы папаўзлі чуткі, што з–за выбуху на Ігналінскай АЭС адбыліся значныя выкіды радыеактыўных рэчываў, што пагражаюць здароўю і грамадзян Беларусі. Наш карэспандэнт звязаўся з Белгідраметам.

Вось што нам паведамілі спецыялісты з тамтэйшага аддзела інфармавання аб узроўні радыяцыі:

— Трывога яўна беспадстаўная. Ніякіх здарэнняў, дастойных такой увагі, не адбылося. Мы разумеем людзей, якія памятаюць сполахі ад Чарнобыля і інфармацыйны вакуўм вакол яго, але цяпер, паверце, ніякіх падстаў для неспакою няма.

Вітаўт МАРТЫНЕНКА.

Курсы валют на 25 мая:

	Даляр ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплекс"	20600	21300	12500	12940
"Пошук"	19950	20600	12000	12400
"Прыор"	21000	21500	12600	13000

ПРЭЗІДЭНЦКІ МАРАФОН: ПАЗІЦЫІ, ДУМКІ, МЕРКАВАННІ

"Хуткае фота" дэмакратыі ў выбарчым інтэр'еры

□ Якаў ЯСЭПКІН, "ЧЗ"

Толькі сёння завяршаецца афіцыйны тэрмін, адведзены для праверкі падпісных лістоў. Будуць абвешчаны вынікі гэтага этапу прэзідэнцкай кампаніі. З заўтрашняга дня распачынаецца рэгістрацыя кандыдатаў на пасаду першага беларускага прэзідэнта. Аднак і папярэднія звесткі, якія не былі сакрэтнымі ўжо на другі дзень пасля апошніх намаганняў ініцыятыўных груп, далі падставу для пэўных меркаванняў. Расійскія дый беларускія сродкі масавай інфармацыі распавялі пра спіс 7-мі. Па ўсёй верагоднасці, якіх-небудзь кардынальных змен у ім не адбудзецца. Прозвішчы і фігуры — знаёмыя, у беларускім палітычным спектры займаюць даволі канкрэтныя месцы. Хаця ход перадвыбарчай барацьбы (а галоўныя падзеі, хутчэй за ўсё, распачнуцца пасля "легалізацыі" праграм і атрымання кожным з прэтэндэнтаў зорнага часу на тэлебачанні працяглласцю дзве з паловай гадзіны) красамоўна сведчыць аб магчымых "ракіроўках" для заняцця найбольш зручных пазіцый, нельга дапусціць, што падобныя перамяшчэнні дадуць магчымасць палітыкам цалкам змяніць свой імідж. Простым вокам бачна: дэмакратычная плынь, як ні сумна, не здолела стаць магутным патокам. Акрамя таго, што шэраг прадстаўнікоў рэфармісцкага (розных адценняў) лагера не трапіў у галоўны тур барацьбы, дзеячы дэмакратычнай арыентацыі, якія рушаць далей па цяпер ужо гасцінцу да прэзідэнцтва, наўрад ці могуць быць задаволены рэйтынгам папулярнасці. Каб не сурочыць, не станем называць асобныя прозвішчы, у гэтым няма вялікай патрэбы. Больш цікавымі і важнымі ўяўляюцца прычыны такога раскладу.

Дзіўныя, на першы погляд, рэчы назіралі мы апошнім часам. Але відавочныя. За гады, прайшоўшыя пасля агульнасаюзнай перабудовы і ўтварэння новай садружнасці на руінах звышдзяржавы, дэмакратычныя плыні ў былых рэспубліках-сёстрах амаль не змяніліся, засталіся (і па лозунгах, і па падбору лідэраў) такімі, як і былі. Беларуская дэмакратыя тут не выключэнне.

Трэба прызнаць, што дэмакратычныя ідэі патроху гінуць, страчваючы папулярнасць і прыхільнікаў, а вобраз самой дэмакратыі ў самым шырокім сэнсе цьмянее і паспеў ужо пакрыцца бэзава-шэрым налётам "у лёгкай памяці народа". Прыйшоўшы ў калідоры ўлады, нешматлікія і ўсё ж дэмакраты (ці тыя, хто імі назваўся) наўрад ці здолелі ашчаслівіць народ, які чакаў хуткіх перамен. Наадварот, грамадства апынулася ў паўжабрацкім стане. За выключэннем "верхніх дзесяці тысяч". Як цяпер спрабаваць растлумачыць пенсіянерам ля ашчадных кас, з ночы займаючым чаргу за мізэрным "пансіёнам", што спрацавала інерцыя савецка-камуністычнага заняпаду? Цяжкая справа, тым больш, калі ўзяць у разлік наступнае: рэзкае пагаршэнне жыццёвага ўзроўню адбылося менавіта пры дэмакратычным кіраўніцтве, прынамсі пры яго непасрэдным удзеле. Многіх, многіх цяпер не пераканае ніякая агітацыя, пагрозлівы бляск уяўляемай галечы сляпіць вочы, не дазваляе адрозніць паміж сабой рэальныя і ўяўныя абяцанкі. Сёння і "чырвоная ніць збавення" камуністаў, якую тыя без сумненняў уплятуць у перадвыбарчую праграму, падасца многім разгубленым людзям ніткай Арыядны. Хто ж не жадае хутчэй выбрацца са змрочнага лабірынта эканамічных "рэформ"?

Другое пытанне-парадокс: што за дзівосныя дэмакраты з'явіліся на палітычным небасхіле ў прыцемкавы час эпахальнага павароту айчыннай гісторыі? Адказ адзін — найбольш разумныя і інтэлектуальныя прадстаўнікі партыйных шэрагаў. Акрамя ўчарашніх прававерных камуністаў, у элітарна-кіруючым асяроддзі няма нікога. І не было, таму што сапраўдныя "змагары за ідэю" ва ўладу ніколі не хадзілі. Адбылася падмена, яе не заўважылі. Так ці інакш агульнанароднае ўяўленне аб дэмакратыі ў агляднай будучыні змяніць немагчыма. І тут можна канстатаваць таксама простую рэч.

Падтрымка дэмакратычных лідэраў на сярэдзіне выбарчага марафона атрымалася, па ўсёй верагоднасці, не такой унушальнай, як чакалася. Калі б цудоўныя ідэі не страцілі прывабнай абгорткі і ружовых фарбаў, такога б не адбылося. Магчыма, тут і ляжаць крыніцы пэўных рознагалоссяў сярод лідэраў дэмакратычнай арыентацыі. БНФ, БСДГ, Партыя народнай згоды вызначаюць прыярытэты на фоне фігур у чырвонай абламоўцы, якія з кожным днём вырастаюць у памерах, не робячы рэзкіх рухаў.

Калі на імгненне азірнуцца назад, можна зазначыць, што прывабнасць дэмакратычныя ідэі пачалі страчваць яшчэ ў канцы васьмідзесятых. Спачатку ў Маскве, потым і ўсюды. Пакуль жыццё сярэднестатыстычнага выбаршчыка няўхільна пагаршалася, уладатрымальнікі (і сярод іх — дэмакраты) былі заклапочаны, бадай, адным і тым — як мага далей не выпусціць з уласных рук дзяржаўны скіпетр. Гэтаму і толькі гэтаму падпарадкоўваліся іх бясконцыя ваганні і манеўры. Шлях у нікуды "залатога хлопчыка" сістэмы і пестуна заходніх дэмакратый Міхаіла Сяргеевіча паўтарылі літаральна ўсе рэспубліканскія правіцелі-дэмакраты. Вядома, у розных варыяцыях, аднак з падобнымі вынікамі. Горш за ўсё — такія захады бачыў народ. І рабіў высновы.

Цяпер можа гукнуцца старое. Падчарка снабісцкай Масквы — беларуская дэмакратыя можа "заплаціць" як па свайму рахунку, так і па расійскаму. Такі "разлік" будзе зразумелым і тым больш адчувальным, калі адыграе ролю прапагандысцкі сіндром, які па-майстэрску ўмеюць выклікаць у народзе штатныя агітатары былога партнаменклатурнага істэблішмента. Бо значнай частцы так званага электарату няма справы да таго, хто менавіта апынецца на "сёмых нябёсах" пасля выбараў, калі пытанне стаіць аб элементарным выжыванні. У такіх варунках дэмакратычным палітыкам трэба было б кансалідаваць сілы і зрабіць стаўку на адну фігуру. Але надзеі на падобны зыход невялікія. Пад маналітнай плітой умелай прапаганды і гнётам уцякаючага часу верагоднасць далейшага разыходжання апазіцыйных прэтэндэнтаў па розныя бакі агульнай дарогі да прыпынку "Чэрвень, 23" толькі ўзрастае. Здаецца, "імгненнае фота" напярэдадні абвяшчэння Цэнтрвыбаркамам афіцыйных вынікаў праверкі падпісных лістоў адлюстроўвае менавіта такую карціну.

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

ЧЗ

Дзяжурны па выпуску — П. СІМАНАЎ.

"Еўраньюс"

ІНФЛЯЦЫЯ НЕ ТОЛЬКІ Ў НАС...

Куба, якая перажывае сур'ёзны эканамічны крызіс, аб'явіла аб рэзкім павышэнні цэн на тавары і паслугі.

Кошт літра бензіну павялічыўся ў 3 разы, а пачка цыгарэт — у 8 разоў. Падаражаюць таксама электрычнасць, вада і грамадскі транспарт.

ПРАМОВА Н.МАНДЭЛЫ

Прэзідэнт Паўднёва-Афрыканскай Рэспублікі Нэльсан Мандэла звярнуўся да свайго народа з прамовай.

Ён падкрэсліў, што новае кіраўніцтва краіны хоча стварыць такое грамадства, галоўнай каштоўнасцю якога з'яўляецца свабода. Прэзідэнт гарантаваў палітычную свабоду і роўныя правы ўсім грамадзянам ПАР і выказаў думку, што цяпер наспеў час для прыняцця новай канстытуцыі.

"Суперчэннэл"

ПАДЗЯКА ЗА АБАВЯЗКОВАСЦЬ

Дзяржсакратар ЗША Уорэн Крыстафер пад час сустрэчы з пакістанскім прэзідэнтам Фарукам Лекхары выказаў ад імя Злучаных Штатаў падзяку Пакістану за своечасовае выдзяленне вялікай колькасці сіл для ўдзелу ў аперацыі ААН у Самалі.

У.Крыстафер зазначыў: абедзве краіны занепакоены праблемамі распаўсюджання зброі масавага паражэння ў свеце і зробяць усё, каб дасягнуць большай стабільнасці.

ЗА ВАЙЦЗЭКЕРАМ – ГЕРЦАГ

Першага ліпеня пасля афіцыйнай адстаўкі цяперашняга прэзідэнта Германіі Вайцзэкера гэтую пасаду зойме Роман Герцаг.

"Уорлднэт"

Старшыня вярхоўнага суда Герцаг, які абраны новым прэзідэнтам ФРГ, заявіў, што Германія больш ніколі не будзе агрэсарам.

ПАДАРУНАК АЎТААМАТАРАМ

Італьянскія аматары хуткай язды атрымалі падарунак.

У Паўночнай Італіі ў горадзе Маранэла створаны новы аўтамабіль F-355. Тэхнічныя характарыстыкі: 8 цыліндраў, 380 конскіх сіл. Кошт аўтанавінкі, як кажуць, памяркоўны — 190.000 марак.

(Працяг на 3-й стар.).

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

БІЗНЕС-КЛАС

Вядучая рубрыкі Вера ПАЛЯКОВА
Тэл. 68-28-52

БАНКАЎСКІЯ НАВІНЫ

Яшчэ летам 1992 года Нацыянальны банк Беларусі зарэгістраваў прадстаўніцтва ў Мінску дэпутата-крэдытнага банка Польшчы, аддзяленне якога цяпер рыхтуецца да адкрыцця.

Новы банк будзе займацца абслугоўваннем польска-беларускіх фірм, зарэгістраваных у Беларусі. На сённяшні дзень іхняя колькасць дасягнула 700. Да таго ж, акрамя разлікаў у валюце, банк арганізуе працу і з валютнымі крэдытамі. Дарэчы, у Польшчы ўжо адкрылі свае рахункі беларускія банкі "Белпрамбудбанк", "Белзнешэканомбанк", "Комплексбанк", "Брэсткамбанк", АКБ "Пошук".

ПАРАЎНАЕМ?

Паводле звестак Дэпартамента статыстыкі, у Літве самыя нізкія пенсіі з трох краін Балтыі. У мінулым месяцы сярэдні памер пенсій быў у Літве 12,73 USD, у Эстоніі — 22,1 USD, у Латвіі — 26,32 USD. З 1 мая пенсіянерам Літвы ў чарговы раз павысілі пенсіі на 5 працэнтаў, аднак з-за ўвядзення падатку на дабаўленую вартасць чакаецца рост цэн на 7-9 працэнтаў. Значыць...

Што ж тычыць сярэдняй зарплаты ў Балтыі, то тут зноў у лідэрах Латвія — 122,9 USD. У Эстоніі — 85,8 USD, у Літве — 88,4 USD.

А зараз невялічкая інфармацыя для роздуму: у сакавіку, паводле даных Дзяржкамстата Беларусі, сярэдняя заработная плата рабочых, служачых і калгаснікаў склала 238.525 "зайчыкаў", і красавіцкае павышэнне зарплат наўрад ці змяніла становішча да лепшага (гл.курс даляра на першай старонцы). Пенсіянерам жа Беларусі "шанцуе": як паведамілі ў Міністэрстве сацыяльнага забеспячэння, у сакавіку сярэдняя пенсія ў нашай рэспубліцы склала 253,152 рублі.

КАНКУРЭНЦЫЯ РАСЦЕ

Днямі ў Астраўцы на першым паверсе гасцініцы Смаргонскае аддзяленне Гродзенскага акцыянернага рэгіянальнага камерцыйнага банка "Комплексбанк" адкрыла пункт абмену валюты. Цяпер жыхары пасёлка і раёна будуць мець яшчэ адну магчымасць прадаць ці набыць СКВ. Да нядаўняга часу ў Астраўцы падобныя аперацыі з грашовымі сродкамі праводзіліся ў абласным пункце АКБ "Белаграпрамбанка". У дадзеным выпадку кожнаму з банкаў прыйдзецца пазмагацца за кліента, тым больш што "Комплексбанк" будзе яшчэ афармляць чэкі і чэкавыя кніжкі.

Але толькі гэтым дзейнасць "Комплексбанка" не абмяжоўваецца. Кіраўніцтва вырашыла аказваць грашовыя дапамогі малазабяспечаным сем'ям, ветэранам вайны і працы, а таксама інвалідам. І першую, так бы мовіць, дабрачынную акцыю ажыццявіла. На вышэй пералічаныя мэты "Комплексбанк" унёс 500 тысяч рублёў на рахунак Астравецкага райвыканкама.

Мар'ян ВЯНГРОЎСКІ.

СЕРТЫФІКАТ — ГЭТА СУР'ЁЗНА

10 чэрвеня ў Мінску пройдзе семінар па тэме "Увядзенне абавязковай сертыфікацыі ў Рэспубліцы Беларусь". У праграме семінара — абмеркаванне прававых асноў увядзення абавязковай сертыфікацыі ў Беларусі, парадак яе правядзення і гігіенічная рэгламентацыя прадукцыі. Асобна будуць разглядацца Нацыянальная сістэма Белстандарт сертыфікацыі ў Рэспубліцы Беларусь і ўзаемаадносіны з краінамі СНД пры ажыццяўленні ўзаемных паставак.

* * *

Дэлегацыя Саюза прадпрымальнікаў на чале з прэзідэнтам Саюза У.Карагіным прыняла ўдзел у Міжнароднай выставе-салоне "Мота-94", што працуе з 26 па 29 мая ў Беластоку. Беларускія прадпрымальнікі запланавалі сустрэчу з кіраўніцтвам Рамеснага Саюза Польшчы. Тэмай для абмеркавання стануць пытанні цеснага дзелавога супрацоўніцтва прадпрымальнікаў дзвюх краін.

Марына БЯЛЕЦКАЯ.

ВЫБАР

Без жанчын няма дэмакратыі!

□ Лілія ГРЫНЯВЕЦКАЯ, "ЧЗ"

Грамадска-палітычны рух "Жанчыны Беларусі" фактычна стварыўся 1 красавіка гэтага года. На ўстаноўчай канферэнцыі прысутнічалі 76 дэлегатаў і больш за 40 запрошаных. Сёння ў руху больш як 3,5 тысячы чалавек. Старшыня каардынацыйнага Савета руху — Тамара Іосіфаўна ЧОБАТАВА. Заслужаны настаўнік Рэспублікі Беларусь. Дзесяць гадоў на прафсаюзнай рабоце.

— Тамара Іосіфаўна, з якімі мэтамі стварыўся рух?

— Калі сфармуляваць іх коратка, дык гэта, па-першае, аб'яднаць найбольш актыўных жанчын рэспублікі для абароны сваіх палітычных, эканамічных, сацыяльных і культурных правоў і інтарэсаў, па-другое, садзейнічаць дзяржаве у вырашэнні праблем сям'і, мацярынства і дзяцінства і, па-трэцяе, прадстаўляць інтарэсы жанчын у органах дзяржаўнай улады і кіравання. Увогуле, ідэя стварэння такога руху даўно ўжо насілася ў паветры, і звязана гэта, безумоўна, з палітычнымі падзеямі ў краіне.

— Калі я правільна зразумела, у вашага руху няма палітычнай афарбоўкі. Інакш кажучы, вы не прымыкаеце да правых, левых ці цэнтрыстаў?

— Мы хацелі б аб'яднаць усе жаночыя саюзы, аб'яднанні, рухі і г.д. Згадзіцеся, праблемы сям'і, дзяцінства — агульначалавечыя і блізкія ўсім жаночым арганізацыям. Мы не ставілі перад сабой мэту змяняць нечыя перакананні, але ёсць агульныя праблемы ў нашым жыцці, якія хвалююць усіх. Таму і запрашаем да супрацоўніцтва тых, каму дарагія інтарэсы Бацькаўшчыны, здароўе нацыі, яе маральнае і духоўнае адраджэнне, яе будучыня. Мы гатовыя да пошуку разумных рашэнняў і кампрамісаў у імя стабільнасці і дабрабыту рэспублікі.

— Напэўна, рух багаты на выдатных жанчын?

— Трэба адразу сказаць, што мы яшчэ знаходзімся ў стадыі фарміравання, але, сапраўды, ёсць у нас інтэлектуальная эліта, у тым ліку і навуковая. Сярод іх палітолагі, сацыёлагі, прадпрымальнікі. Ёсць жанчыны, якія прафесійна займаюцца палітыкай. У дадзены момант мы фарміруем банк даных на ўсіх выдатных жанчын.

— Дарэчы, ці прадстаўлены рух у Вярхоўным Савеце?

— Так. У нашай устаноўчай канферэнцыі, якая адбылася 12 мая, брала ўдзел народны дэпутат Рэспублікі Беларусь Пянькові Зінаіда Васільеўна.

— Як вы лічыце, ваш рух будзе ўдзельнічаць у выбарах?

— Безумоўна. Будзем балаціравацца ў Вярхоўны Савет, органы мясцовай улады. Занадта мала ў гэтых структурах актыўных жанчын. Наіўна думаць, што мужчыны будуць прадстаўляць нашыя інтарэсы там, наверсе. Калі мы самі пра сябе не паклапоцімся — ніхто гэтага не зробіць. Праблема заключаецца ў тым, каб знайсці такіх жанчын, якія б дастойна прадстаўлялі інтарэсы руху ва ўладных структурах.

— Тамара Іосіфаўна, якія кантакты ў руху з жаночымі арганізацыямі іншых краін?

— Зразумела, замыкацца нам не варта, тым больш, што ў свеце ўжо набыты вопыт. Зараз выходзім на міжнародныя жаночыя арганізацыі. Добрыя кантакты з такой вядомай арганізацыяй, як "Жанчыны Расіі".

— У іх ёсць чаму павучыцца. Бліскучая перамога на выбарах у Думу, салідная вага ў грамадстве.

— Так, гэта для нас вельмі прывабны прыклад. Яны, у прынцыпе, дабіліся таго, да чаго і мы імкнёмся.

— Тамара Іосіфаўна, сёння шмат ствараецца новых партый, саюзаў, блокаў, аб'яднанняў. І гэта зразумела, калі ўлічваць цяперашнюю абстаноўку, якую палітыкі называюць нараджэннем шматпартыйнасці. Пытанне такое: чаму, на ваш погляд, жанчыны так актыўна пайшлі ў палітыку?

— У першую чаргу таму, што змяненні ў эканоміцы, звязаныя з гэтым бытавыя, жыццёвыя цяжкасці леглі на плечы менавіта жанчын. У самым цяжкім становішчы апынуліся жанчыны як у сям'і, так і на вытворчасці. Перад усім сёння жанчыны, асабліва з дзецьмі, першымі скарачаюцца на працы, таму 80 працэнтаў работнікаў з тых, што трапляюць пад скарачэнне, — жанчыны. Часцяком прадпрыемствы адмаўляюць жанчынам у працаўладкаванні, назіраецца дыскрымінацыя ў аплаце. А калі жанчыны маўчаць, відаць, так і будзе працягвацца. Законы прымуць без удзелу жанчын, а адзіную камісію ў Вярхоўным Савеце, якая займаецца пытаннямі мацярынства і дзяцінства, будзе ўзначальваць мужчына.

— У чэрвені ў краіне адбудуцца прэзідэнцкія выбары. Чаму ніводная жанчына, не фігуруе ў якасці прэтэндэнта?

— Мала палітычна актыўных жанчын. І самае галоўнае — няма яркай кандыдатуры. Думаю, на наступных выбарах сітуацыя зменіцца.

— Тамара Іосіфаўна, па статыстыцы большасць насельніцтва — жанчыны, і большасць выбаршчыкаў — таксама. Якім, на вашу думку, павінен быць прэзідэнт з пункту гледжання жаночай псіхалогіі?

— Думаю, што прэзідэнт, у першую чаргу, павінен рэальна бачыць жыццё і імкнуцца забяспечыць нармальнае існаванне народа. Сёння ўжо 60 працэнтаў насельніцтва — за мяжой беднасці. Грамадства страшна палярызавана. Сярэдніх слаёў няма. Для прэзідэнта шмат работы, і найперш ад яго будуць чакаць захадаў па паляпшэнню дабрабыту людзей, павышэнню жыццёвага ўзроўню.

— Дзякую за інтэрв'ю.

Пяцьсот гадоў таму хлопчык-пастушок убачыў ікону Божай Маці. Хутка высветлілася, што яна – цудатворная. На месцы яе з'яўішча хутка ўзнік манастыр. Святкаванне ўгодкаў з'яўішча іконы Жыровіцкай Божай Маці адбылося ў аднайменным манастыры, які размешчаны ў Слонімскім раёне. У набажэнстве і Хрэсным ходзе прымалі ўдзел не толькі мясцовыя вернікі, а і шматлікія паломнікі з розных куткоў Беларусі і нават з блізкага замежжа.

Мікола БАГАДЗЯЖ.

Каб не спазніцца

Дзяржаўныя музеі — набытак грамадства, які сведчыць, наколькі гарманічна яно развіваецца. Непарыўная сувязь паміж прыродай і чалавекам нараджае гісторыю і культуру. На першым месцы ў краіне павінен стаяць музей экалогіі. Гэта вельмі важна, таму што менталітэт народа фарміруецца пад уплывам прыроды. І, ведаючы навакольны свет нацыі, больш яскрава можна зразумець гістарычныя падзеі, што адбываліся на гэтай тэрыторыі. "Трэцім кітом" з'яўляецца музей культуры, таго, што стварае чалавек, які адлюстроўвае глыбіню душы народа, яго мастацтва.

Два гады назад быў створаны музей прыроды і экалогіі Рэспублікі Беларусь. Гэтага чакалі вельмі доўга. Цяпер у фондах і экспазіцыі знаходзіцца звыш дзесяці тысяч экспанатаў. Але існуе многа праблем. Дакладна яшчэ не вырашана з памяшканнем. Верагодна, што музей гісторыі і культуры пяройдзе ў будынак на плошчы Свабоды. І тады будзе магчымасць размясціць экспазіцыю музея экалогіі на больш вялікай плошчы. Пра гэта мне паведаміў дырэктар Мікалай Васільевіч Сінькевіч. Наша гутарка часткова была прысвечана праблеме захавання прыроды — самай балючай праблеме нашага часу, сцвярджаюць ААН і іншыя экалагічныя арганізацыі. Асноўная задачай з'яўляецца вывучэнне прычын сусветных катастроф, разуменне іх павінна прынесці навакольнаму свету чысціню, зрабіць яго прыгодным для жыцця. На маё пытанне "Ці патрэбны людзям музей экалогіі?" М.В.Сінькевіч адказаў: "Безумоўна, няма аніякага сумнення. Няведанне дае магчымасць розным "спекулянтам" выкарыстоўваць прыроду ў сваіх мэтах. Яны не разумеюць яе, не ведаюць. Таму не імкнуцца берагчы. Напрыклад, дрэва — яно жывое, яно мае душу. І да кожнай істоты трэба падыходзіць з дабрынёй. Матылёк, які быў і мільёны год таму, такі і зараз. А чалавек толькі за апошняе стагоддзе дасягнуў вельмі шмат у сваім развіцці. Самае галоўнае зараз — прапаганда экалогіі ў грамадстве".

І сапраўды, цяжкасці, з якімі сутыкнуўся свет, не ўзнікаюць самі па сабе. Здараецца гэта з прычыны канфлікту чалавека з прыродай. Ён паставіў сябе вышэй за ўсё існуючае на зямлі, не задумваецца над тым, што робіць. Вынік — сусветныя экалагічныя трагедыі, што прыносяць столькі гора не толькі людзям, але і прыродзе, якая з кожным годам страчвае усё больш і больш.

Беларусь мае багаты скарб. Ён ва ўсім — у лясах, азёрах, рэках, у нетрах зямлі. Усё гэта трэба вывучаць, глыбей пазнаваць, каб выкарыстоўваць для людзей, і захаваць у найлепшым стане.

Навукова-даследчую працу для музея экалогіі і прыроды робяць не толькі яго супрацоўнікі, але і навукоўцы з Акадэміі навук Беларусі, Бярэзінскага запаведніка і іншых (навуковых і навучальных) устаноў.

У супрацоўнікаў музея існуе яшчэ адна вельмі цікавая задума, якою падзяліўся са мной М.В.Сінькевіч.

На Беларусі існавала шмат маёнткаў, аднак мала які захаваўся да нашых дзён. Але з часова існуючых можна назваць маёнтак пана Якуба Наркевіча на Міншчыне. Якуб Наркевіч-Ёдка (1848-1905), сапраўдны беларус, вучоны прыродазнаўца і ўрач, прафесар. Даследчык яго жыцця кандыдат эканамічных навук У.Кісялёў сцвярджае, што гэта быў таленавіты чалавек, чые адкрыцці ў галіне навукі і медыцыны выкарыстоўвае ўвесь свет. Але, на жаль, слава "не закранула" яго сваім крылом. Адкрыццё музея над Нёманам павінна адрадзіць памяць пра гэтага шаноўнага вучонага.

Галіна САРАЙКІНА.

У Салігорску вельмі папулярны сярод юных жыхароў Цэнтр тэхнічнай творчасці вучнёўскай моладзі. Тут дзеці займаюцца ў 63 гуртках, якімі кіруюць вопытныя спецыялісты. Многім юнакам і дзяўчатам гэтая вучоба дапамагае выбраць будучую прафесію.

Вельмі цікава праходзяць заняткі ў гуртку радыётэлеграфістаў. Тут пад кіраўніцтвам Паўла Пятровіча Вярынскага школьнікі вывучаюць асновы радыёсправы і радыётэлеграфнай сувязі. У гуртко ўцаў наладжаны кантакты з радыёаматарамі больш чым з 150 краін свету.

НА ЗДЫМКУ: васьмікласнік сярэдняй школы № 6 г.Салігорска Алёша ВАСІЛЬЕЎ выходзіць на радыёсувязь.

Фота **Уладзіміра АМЯЛЬЧЭНІ,** Белінфарм.

ЧАРНОБЫЛЬ — НАШ БОЛЬ

Чужога гора не бывае

□ Яўгенія ВІЦЬБА

Гэта даўно правераная жыццём ісціна: у часы вайны, у часы разбуральных стыхій найбольш гінуць маладыя. Яны ідуць закрываць прамыя і ўскосныя амбразуры найчасцей таму, што па прычыне сваёй маладосці і нявопытнасці пазбаўлены адчування і разумення небяспекі, што тоіць смерць, і таму, што іх душам уласцівы "прекрасные порывы" самаахвярнасці і подзвігу, і таму, што не ўмеюць хітра абысці загад, бо загад разумеюць як неабходнасць, якую трэба выконваць сумленна і мужна.

Так было ў апошнюю Айчынную вайну, так было ў часы лакальных войнаў, калі сотні і тысячы маладых людзей не толькі па загаду, але і дабравольна выпраўляліся ў небяспечны для іх маладых жыццяў шлях. Так было і ў час мірнай трагедыі па Беларусі, калі на Чарнобыльскай АЭС вырваўся з-пад кантролю радыяцыйны джын.

У ліку першых на яго ўтаймаванне прыбылі супрацоўнікі міліцыі і пажарнай аховы Віцебскай вобласці. Толькі да 1987 года на ЧАЭС пабывала 1300 чалавек — у асноўным моладзь. Міліцыянерам прыходзілася, бадай, найцяжэй. Не толькі падтрымлівалі парадак пры эвакуацыі насельніцтва ці ахоўвалі маёмасць пакінутых і незачыненых часам дамоў, але і займаліся нарыхтоўкай кармоў для жывёлы, што раўла галодная. Яе кармілі таксама, паколькі было невядома, калі вернуцца гаспадары, як вырашыцца лёс іх жыўнасці.

Першым у трыццацікіламетровай зоне з'явіўся атрад на чале з палкоўнікам А.М.Тамашовым. Але ў тым трагічным красавіку-маі, як і ў іншых ліквідатараў, ніхто перад адпраўкай не зрабіў папярэднюю праверку здароўя. Адпраўлялі як па трывозе. Абяцалі, што на якіх-небудзь дзесяць дзён. А потым атрад заставаўся яшчэ два разы на столькі.

Самаадчуванне і настрой пагаршаліся з кожным днём. Разумелі, што сталі заложнікамі, але мужна выконвалі абавязак.

— Хто б мог падумаць, чым усё скончыцца, — успамінае старшыня абласной асацыяцыі "Шчыт Чарнобылю" маёр Сяргей Леанідавіч Арцюхоўскі. — Усё лета не было дажджоў, паколькі стварыўся антыцыклон, каб не выпалі радыяцыйныя ападкі. Спёка невыносная, пыл. Пад распіратарамі раздражнялася скура, пранікалі мікробы. Але гэта былі цярпімыя цяжкасці. Пра небяспеку апраменьвання думалася мала, ды і тое толькі па чутках. Як і ўсе, мы нічога не ведалі, бо дзяржава, сістэма ўтойвалі праўду. Ад таго, што і гаварыць, многія бравіравалі сваёй бясстрашнасцю: загаралі на пляжы, некаторыя фатаграфаваліся распранутымі ля самага рэактара. Адзін наш супрацоўнік нават вершы публікаваў аб праклятым рэактары "который мы укротим". Наіўная, святая бравада.

Мы, зразумела, утаймоўвалі. І толькі пасля даведаліся, што за подпісам Шульжэнкі, начальніка 3-га аддзялення Галоўнага ўпраўлення Міністэрства аховы здароўя СССР, было пісьмо "Аб узмацненні рэжыму сакрэтнасці пры выкананні работ па ліквідацыі аварыі на Чарнобыльскай АЭС" ад 27 чэрвеня 1986 года, дзе ў пункце 2 было сказана: "Засакрэціць звесткі аб выніках лячэння", а ў пункце 9 — "Засакрэціць звесткі аб ступені радыеактыўнага паражэння ліквідатараў па ЧАЭС".

Але, як ні засакрэчвалі, трагічныя зыходы не прымусілі доўга чакаць. Пратэсты абурэння прымусілі дзейнічаць. Трэба было ратаваць саміх ліквідатараў, дапамагаць ім і іх сем'ям. У 1990 годзе адной з першых у рэспубліцы ўзнікла Віцебская абласная асацыяцыя "Шчыт Чарнобылю", як галіна арганізацыі "Саюз Чарнобыль". Работнікі "новаахоўных органаў вобласці не сталі выдзяляцца ў асобную арганізацыю, вядуць вялікую работу па аказанню дапамогі сваім членам і іх сем'ям па самых розных праблемах, зразумела, ліквідатарскіх. Бо не толькі хварэюць, але і заўчасна адыходзяць таварышы па службе.

...Неадчувальна ўжо ў 1988 годзе кранулася чорнае чарнобыльскае крыло сяржанта Сяргея Малахава, які пасмяротна ўзнагароджаны ордэнам Чырвонай Зоркі. Хлопец толькі што прыйшоў з арміі, ажаніўся, паступіў на міліцэйскую службу. Але не паспела запомніць маладога бацьку дачка, якая нарадзілася праз год. Засталася з ёй без кватэры і работы жонка. Ды, дзякуй Богу, не пакінулі ў бядзе сябры мужа: і на працу ўладкавалі, і з кватэрай вырашылі пытанне.

"Згарэў" заўчасна і афіцэр Полацкага ГАУС, азербайджанец па нацыянальнасці, Машаідаў Рызван Гасан-аглы, пакінуўшы жонку-беларуску і трох дачок — Саіду, Лейлу і Эльміру на сумленне і падтрымку таварышаў па службе.

Дзевяцігадовы сын з жонкай засталіся ў Віктара Пруднікава. Ён, тады яшчэ ў званні старшага лейтэнанта, таксама трапіў пад чарнобыльскае крыло. І вось нечакана для ўсіх забрала смерць...

— "Шчыт Чарнобылю" — гэта не толькі дапамога ліквідатарам з міліцыі ў набыцці ўзаконеных правоў і льгот, гэта — заслона ад жыццёвых цяжкасцей і бедаў для ўдоў з дзецьмі, — гаворыць Сяргей Арцюхоў. — Нашы дзеці, асабліва дзеці 12 супрацоўнікаў, што памерлі ад радыяцыі, не павінны быць аддадзены вуліцы. Таму не толькі аб аздараўленні іх за мяжой клапоціцца наша асацыяцыя, але каб і па-сапраўднаму паставіць іх на ногі. Думаем, што зможам дапамагчы з вучобай і працаўладкаваннем дзяўчат, а хлопчыкаў накіруем у школы міліцыі, каб сталі заменай сваім бацькам.

Такія намеры цалкам падзяляе кіраўніцтва ўнутраных спраў вобласці. Выказаўся пра гэта і генерал-маёр А.П.Кляшчонак на нядаўняй сустрэчы ў аблвыканкаме з удовамі міліцыянераў-ліквідатараў, якім была ўручана чарговая грашовая дапамога.

— Як можам, падстаўляем пляччо падтрымкі, — працягвае Сяргей Леанідавіч. — Дзяржава забрала сваіх праваахоўнікаў зусім маладымі. Яны, хоць і дачасна, аддалі ёй усё спаўна. Недадалі належнага толькі сваім блізкім. Таму, паколькі дзяржава не ў стане адказваць за іх лёс, мы ставім свой шчыт, сваю заслону жыццёваму Чарнобылю на шляху сем'яў. І тых, хто з намі, але таксама пабываў у тым пекле. Вось толькі б не меншылася нераўнадушных да чужой бяды людзей. Каб было больш такіх спадзвіжнікаў, як Генадзь Грушавы, Уладзімір Савічаў, Святлан Сазанкоў, Павел Бойка, што першымі сталі на заслону ад чарнобыльскіх наступаў.

ПАСЛЯ ПАДЗЕІ

Сахараўскі каледж па-за палітыкай, аднак Алена Бонэр сімпатызуе Станіславу Шушкевічу

□ Якаў ЯСЭПКІН, "ЧЗ"

Наша імклівая рэчаіснасць багатая на розныя падзеі. Але і ў іх шэрагу сустрэча ў Міжнародным Сахараўскім каледжы па радыеэкалогіі з нагоды чарговага пасяджэння папячыцельскага камітэта была, бадай, з'явай неардынарнай. Акрамя вядомых усяму свету навукоўцаў, у ёй удзельнічала Алена Георгіеўна Бонэр, прэзідэнт фонду А.Д.Сахарава. Пад час свайго выступлення яна, дарэчы, заўважыла: "Вы назіраеце цуд", маючы на ўвазе сам факт існавання каледжа ва ўмовах агульнага заняпаду постсавецкага развіцця.

Трэба сказаць колькі слоў пра каледж — адзіную вышэйшую ўстанову на Беларусі, дзе ўкараняецца модульная сістэма адукацыі, якая аўдыруецца ў заходніх універсітэтах. Ён быў утвораны 20 студзеня 1992 года спецыяльнай пастановай урада Рэспублікі Беларусь. У адпаведнасці з рэкамендацыямі Міжнароднага Сахараўскага кангрэса і пры падтрымцы Арганізацыі Аб'яднаных Нацый. Вядома ж, станаўленне ішло няпроста. Гэты працэс не завяршыўся і цяпер. Спачатку ўлады абяцалі размясціць установу ў цэнтры Мінска, аднак абяцанні свае не стрымалі. Пад каледж прызначылі "асабняк" па вуліцы Даўгабродскай, 23. Ён не занадта шыкоўны, да таго ж, побач робяцца прыбудовы, якія не будуць належаць каледжу і парушаць адзіную структуру навучальнага комплексу. На праблему і звярнула ўвагу журналістаў Алена Георгіеўна, папрасіўшы дапамагчы друкаваным словам.

Аднак, нягледзячы на цяжкасці росту, каледж жыве, і яго адміністрацыя спадзяецца на лепшае. Цяпер тут рыхтуюць спецыялістаў вышэйшай кваліфікацыі па прадухіленню і ліквідацыі наступстваў радыяцыйных аварый (спецыялізацыі "Ядзерная фізіка і радыяхімія", "Радыебіялогія і радыяцыйная медыцына", "Радыеэкалогія і аграбіялогія"). Акрамя спецыяльных дысцыплін, студэнты вывучаюць гуманітарныя навукі, авалодваюць камп'ютэрнай тэхнікай, электронікай. Інтэнсіўны курс англійскай і іншых еўрапейскіх моў дапамагае разумець лектараў з-за мяжы, глыбей асвойваць спецыяльнасць. Усё гэта адпавядае асноўным задачам каледжа, у якія ўваходзіць і даследаванне радыяцыйных эфектаў у навакольным асяроддзі, і міжнароднае супрацоўніцтва з аналагічнымі замежнымі цэнтрамі.

Дарэчы, тэрмін навучання тут 4 і 6 год з прысваеннем ступені бакалаўра або магістра адпаведна. А для лепшых студэнтаў навучальны працэс прадугледжвае працу над дыпломамі пад кіраўніцтвам прафесараў каледжа і замежных універсітэтаў, стажыроўкі ў Францыі, Вялікабрытаніі, а таксама ў іншых краінах па праграмах кафедры ЮНЕСКО "Навукі аб навакольным асяроддзі і менеджмент". З 1995 года пры Сахараўскім каледжы плануецца адкрыццё аспірантуры.

Каб стала зразумелым высокае міжнароднае гучанне імя каледжа, дастаткова пазнаёміцца са складам папячыцельскага камітэта. У яго ўвайшлі прафесар Рычард Вілсан з Гарвардскага універсітэта (ЗША), доктар Эднэн Шыхэб-Элдын — дырэктар дэпартамента ЮНЕСКО, прафесар Роберт Сміт — віцэ-канцлер Кінгстанскага універсітэта (Вялікабрытанія), доктар Дэвід Рэндал з Кінгстанскага універсітэта (Вялікабрытанія), прафесар Алан Кормак, Нобелеўскі лаўрэат, Тафтскі універсітэт (ЗША) і іншыя сусветна вядомыя вучоныя. У камітэцкім складзе і Станіслаў Шушкевіч.

У асноўным размова на сустрэчы вялася пра праблемы каледжа, якіх нямала. І галоўныя тычацца фінансавага забеспячэння. Аднак у гэтай навучальнай установы, як падкрэсліў рэктар Аляксандр Міхайлавіч Люцко, каласальныя перспектывы. Пад час перадвыбарчай прэзідэнцкай кампаніі не абышлося і без палітыкі. У зале гучалі пытанні наконт прыхільнасцей выступаўшых да таго ці іншага прэтэндэнта. Рэктар зазначыў, што Сахараўскі каледж па-за палітыкай — такое рашэнне свядома прынята кіраўніцтвам, якое палічыла за лепшае — займацца канкрэтнымі справамі і не ўвязвацца ў палітычныя гульні.

Алене Георгіеўне Бонэр таксама прыйшлося адказаць на "палітычнае" пытанне. Яна мяркуе, што, знаходзячыся на пасадзе Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, Станіслаў Шушкевіч мог зрабіць большае. Аднак магчымасці яго пастулова памяншаліся, у пэўным сэнсе ён (як, на яе думку, і Ельцын) прайграваў з-за недастатковай прынцыповасці, ідучы на бясконцыя кампрамісы. Хаця асабіста Алена Бонэр і цяпер сімпатызуе Станіславу Шушкевічу.

КУР'ЕР

Дзіўны падарунак фрау Хабшыд

Ужо стала добрай завядзёнкай: амаль кожны месяц Маладзечна наведваюць госці германскага Чырвонага Крыжа. І вось зноў нядаўна яны прыехалі ў горад. Прывезлі лекі, харчаванне хворым дзецям і — дзіўнае пажаданне фрау Хабшыд.

Гэтая 80-гадовая нямецкая жанчына за маркі, якія збірала ўсё жыццё, вырашыла здзейсніць сваю запаветную мару— у выглядзе гуманітарнай дапамогі купіць і падарыць беларускай сям'і... статак авечак. Яна звярнулася ў германскі Чырвоны Крыж, каб там паклапаціліся і знайшлі на Маладзечаншчыне вясковую жанчыну, якая б узялася сабе на карысць даглядаць падараваную фрау гэтую свойскую жывёлу.

Знайсці такую гаспадарлівую вяскоўку Хабшыд даручыла кіраўніку дэлегацыі пану Удэ Гідэ, калі той ехаў у Маладзечна. З дапамогай тутэйшых маладзечанскіх сяброў ён выканаў наказ паважанай фрау, знайшоў у адной з вёсак раёна стaранную калгасніцу, якая ведае толк у гадоўлі авечак.

У пачатку лета, калі дэлегацыя германскага Чырвонага Крыжа зноў наведае Маладзечна, грошы фрау Хабшыд будуць перададзены гэтай жанчыне. Немцы дапамогуць ёй купіць авечак, сфатаграфуюць жанчыну з яе гадаванцамі і перададуць здымак фрау Хабшыд.

Мікола КАПЫЛОВІЧ.

Псіхолагі... шырокага профілю

Новая спецыяльнасць — псіхолаг шырокага профілю — з'явіцца ў будучым навучальным годзе ў Гродзенскім дзяржаўным універсітэце імя Янкі Купалы.

Неабходнасць такога кроку тлумачыцца ростам грамадскай цікавасці да гэтай навукі, недахопам школьных псіхолагаў і псіхолагаў на прамысловых прадпрыемствах. Узрасла таксама папулярнасць псіхалагічных кансультацый. На першы курс плануецца прыняць 25 студэнтаў, якія будуць праходзіць падрыхтоўку па дзвюх спецыяльнасцях: узроставая і дыферэнцыяльная псіхалогія (для працы ў вучэбных установах, дзіцячых садках, органах сацыяльнага забеспячэння) і псіхалогія менеджмента.

У хуткім часе ў школах і ПТВ Беларусі ўводзіцца курс псіхалогіі, які змогуць прафесійна выкладаць псіхолагі з Гродзенскага універсітэта

Лілія АСТРАВЕЦКАЯ.

Коратка

У выдавецтве "Згода" рыхтуецца насценны каляндар на 1995 год.

У ім прадугледжаны новыя святы: чырвоным колерам адзначаны дні нараджэння Мячэслава Грыба і Вячаслава Кебіча.

Жанна МАЁРАВА.

ПАМЯЦЬ

Пра былое

На 3-ці Беларускі фронт ваенны лётчык капітан Леанід Ігнатавіч Бяда прыбыў напярэдадні аперацыі "Баграціён", якая ставіла за мэту поўнае вызваленне шматпакутнай беларускай зямлі ад нямецка-фашысцкіх акупантаў.

Вось адзін з эпізодаў таго часу.

У самым пачатку аперацыі "Баграціён" капітан Бяда вёў шасцёрку "ільюшыных", якіх нашы воіны называлі "лятаючымі танкамі", а гітлераўцы — "чорнай смерцю".

Яшчэ здалёку яны заўважылі варожы эшалон з тэхнікай, які ішоў у бок фронту.

— Біце па вагонах! — аддаў загад Бяда. Скінутыя бомбы трапілі прама ў паравоз, і ён, пакарабачаны, спыніўся.

У гэтыя секунды лётчыкі эскадрыллі абрушылі бомбы на вагоны і платформы. Адзін з вагонаў узарваўся, полымя ўзнялося на сотню метраў.

Пасля чацвёртага заходу ад эшалона нічога не засталося. Было знішчана звыш 20 вагонаў і платформ з боепрыпасамі і тэхнікай.

Да канца Беларускай аперацыі да ўзнагарод Леаніда Ігнатавіча дабавіліся два ордэны Чырвонага Сцяга і ордэн Аляксандра Неўскага. 26 кастрычніка 1944 года яму было прысвоена высокае званне Героя Савецкага Саюза.

В.ЧАРНЯЎСКІ.

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

Наркатычная пастка

"Зорка" тэніса Джэніфер Капрыяці правяла пэўны час у цэнтры па рэабілітацыі наркаманаў.

Больш за тыдзень яна знаходзілася ў рэабілітацыйным цэнтры ў Фларыдзе. Аплата за дзень тут складае 950 долараў. Цяпер Джэніфер намагаецца знайсці дабрачынную арганізацыю па лячэнню наркаманаў у Маямі.

Землятрус у Тайвані

Моцны землятрус магутнасцю 6,8 бала адбыўся раніцай у аўторак на паўднёва–усходняй частцы Тайваня.

Звесткі аб ахвярах пакуль не паступала.

...і на Крыце

Моцны землятрус адбыўся на востраве Крыт. Аднак, паводле звестак паліцыі, ахвяр няма.

Паведамляецца, што эпіцэнтр знаходзіўся ў моры на поўнач ад вострава і на адлегласці 300 кіламетраў на паўднёвы ўсход ад Афінаў. Штуршкі адчуваліся ў паўднёвай і цэнтральнай Грэцыі, уключаючы сталіцу.

"Порш" для паліцэйскіх

Лонданская паліцыя экіпіруецца аўтамабілямі "Порш", якія развіваюць хуткасць да 250 кіламетраў у гадзіну.

Прадстаўнікі паліцэйскага кіраўніцтва заявілі, што іх цяперашнія машыны не могуць спаборнічаць у хуткасці з аўтамабілямі злачынцаў.

"Бі–бі–сі" падтрымлівае "блакітных"

Сусветна вядомая радыёвяшчальная карпарацыя "Бі–бі–сі" прадастаўляе ўступіўшым у шлюб гомасексуальным супрацоўнікам тыднёвы аплачаны адпачынак і дапамогу ў памеры 75 фунтаў стэрлінгаў.

Як заявіў прадстаўнік "Бі-Бі-сі", кампанія, у адпаведнасці з палітыкай роўных магчымасцей, прыняла рашэнне падтрымліваць не толькі прызнаныя грамадскай думкай шлюбы, але і шлюбы партнёраў аднаго полу.

Небяспечнае тэлебачанне?

Адзін з амерыканскіх даследчыкаў прыйшоў да высновы, што дэпрэсія сярод маладых жыхароў ЗША і павелічэнне колькасці тэлепрыёмнікаў — узаемазвязаны.

У сваім даследаванні, якое ён праводзіў сярод моладзі многа гадоў, вучоны выявіў неабвержныя доказы таго, што дэпрэсійныя сімптомы няўхільна павялічваліся з ростам колькасці тэлепрыёмнікаў у кватэрах і офісах.

Не трэба жартаваць са Стынгам

Фанаты Стынга бесперапынна званілі на французскую радыёстанцыю, пасля таго як яе дыск–жакей "пажартаваў", што рок–пал памёр ад прыняцця празмернай дозы наркотыкаў і яго цела было знойдзена раніцай без прыкмет жыцця.

Жарт дорага каштаваў, бо тэлефоны радыёстанцыі не змаўкалі і літаральна распаліліся да чырвонага колеру. Уладальнікі станцыі вымушаны былі прасіць прабачэння ў прамым эфіры.

Рок-зоркі "свецяць" і ў Ханоі

Ханой пацвердзіў сваю рашучасць стаць адкрытай краінай і пачаў прымаць замежных гасцей — прадстаўнікоў рок-эліты.

Французжанка Патрысія Каас — першая рок-зорка еўрапейскай велічыні, выступіўшая тут з сольным канцэртам. На ім прысутнічала некалькі тысяч чалавек. А ў студзені в'етнамскіх прыхільнікаў року ўсцешыў канадскі рок-спявак Браян Адамс.

—ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"—

ЭСТЭТЫЧНЫ ЭКЗАМЕН

Учора ў школах празвінеў апошні званок. Заканчваецца навучальны год, здаюцца залікі, іспыты. Своеасаблівы экзамен нядаўна здавалі і вучні 190–й школы г. Мінска. Тут адбыўся справаздачны канцэрт вучнёўскіх калектываў і ансамбляў.

Адкрыў яго лаўрэат гарадскога фестывалю народнай творчасці — фальклорны калектыў "Забава", якім ужо некалькі гадоў кіруе А.І.Ліпніцкая. Эстафету падхапіў таксама лаўрэат фестывалю — аркестр народных музычных інструментаў пад кіраўніцтвам М.П.Залатаронка. Заліхвацкія мелодыі, якія гучалі ў выкананні аркестра, міжволі прымушалі прытанцоўваць у такт музыцы. І толькі ўзрост выканаўцаў напамінаў, што гэты калектыў — самадзейны.

Хор вучняў 6-х класаў выканаў некалькі песень сучасных кампазітараў, а таксама кампазітараў-класікаў. Музыка "Аргенцінскае танга", якую сыграў на акардэоне Антон Ляшчоў, нікога не пакінула раўнадушным.

Лацінаамерыканскую тэму прадоўжыў танцавальны калектыў пад кіраўніцтвам Наталлі Шут. Тэмперамент, майстэрства выліліся ў танцы. Прыгожы голас салісткі школьнага хору Люды Лазута прынёс некалькі прыемных хвілін патрабавальнаму журы. А потым на сцэне з'явілася пара ў бальных касцюмах. Саша Караеў і Аня Сяленка выканалі незабыўнае танга. І хто ведае, можа і гэтая пара стане калі-небудзь лаўрэатам міжнародных конкурсаў. У яркіх прыгожых касцюмах выйшаў на сцэну танцавальны калектыў пад кіраўніцтвам Наталлі Валадзько. Адпрацаваныя прыгожыя танцавальныя рухі, упэўненыя па зачаравалі гледачоў.

У заключэнне канцэрта выступілі настаўнікі, тыя, хто сее ў душы дзяцей зярняты добрага, прывівае любоў да прыгожага. Лаўрэат гарадскога фестывалю народнай творчасці "Спадчына" фальклорны ансамбль "Дабрадзея", якім кіруе намеснік дырэктара школы па музычна-эстэтычнаму выхаванню, лаўрэат прэміі камсамола Беларусі Міхаіл Пятровіч Залатаронак, выканаў некалькі народных твораў.

Вялікае дзякуй гэтым людзям, поўным энергіі і энтузіязму, што не даюць зачарсцвець душам нашых дзяцей, увасабляючы прынцып "Прыгажосць выратуе свет".

Валянціна ШПІЛЕЎСКАЯ.

Прэм'ера рубрыкі: "Я ВАМ ПІШУ"

"Дзе ты, маё шчасце, якому, як і мне, надакучыла адзінота"

"Я вам пішу і не спадзяюся, што ліст будзе надрукаваны", — так звычайна пачынаюцца пісьмы, у якіх аўтар выказвае самае набалелае. Чалавек шукае парады, сяброў, хто б мог дапамагчы ў цяжкую для яго хвіліну, а можа проста расказаць нешта сваё, патаемнае, якое ён насіў у душы ўсё жыццё. Падобных лістоў у рэдакцыі нямала, некаторыя з праўкамі мы змяшчаем на старонках газеты, некаторыя, шчыра кажучы, ішлі ў архіў. Сёння мы адкрываем новую рубрыку, пад якой вашы лісты, напісаныя ад шчырага сэрца, будуць змяшчацца без купюр, так як вы напісалі, якія яны ёсць на самай справе.

Вядучая рубрыкі Ала САЛЮК

Добры дзень, паважаная "Чырвонка"!

Піша табе просты 33-гадовы спадар Сяржук Каліта, праўда, з нейкім сумненнем, а ці трэба гэта рабіць. Справа ў тым, што я пішу вершы, на мой погляд, вельмі неблагія. Вось вы ўжо і падумалі: яшчэ адзін пісака лезе ў паэты, іх і так хапае. Згодзен з вамі. Але я ўяўляю тое, што як добра, калі хлопцы і дзяўчаты, хай і з маленькім талентам, здолеюць складаць словы ў прыгожыя вершаваныя радкі, якія з лагодай кладуцца на душу і сэрца, што іх часцей хочацца спяваць. Наш беларускі народ вельмі таленавіты і, дай Бог, настане час, калі беларускае слова будзе гучаць ва ўсім свеце нараўне. Але я панёс ужо не пра тое – трэба пра сябе.

Жыццё ў мяне было даволі складаным, хапала ўсяго. Вершамі балаваўся з юнацтва, ды болей усё пісаў пра каханне ды па-руску. Пасля арміі зусім не пісалася, потым ажаніўся, пайшлі дзеці, плыў, як па цячэнню, не было ні думак, ні жадання. Так здарылася, што развёўся, дзеці засталіся са мной, і тут нібы штосьці здарылася – пачаў пісаць, як ажыў. І зразумеў, што не пісаць не магу, хай для сябе. Якая гэта асалода – напісаць верш і ведаць, што ён твой, хай і нядбалы, але жывы, бо ў ім мае думкі і пачуцці. Акрамя вершаў пішу яшчэ даволі складаны твор пра моладзь пачатку 80-х гадоў, у ім ёсць і авантура, і каханне, і філасофія. Пішу так у стол, але пра гэта яшчэ рана.

Нагаварыў я шмат. Лепш пакажу свае вершы, можа яны і спадабаюцца вам, а можа і не – я не пакрыўджуся, бо ўжо прывык да супраціглегласцей – у кожнага чалавека свой позірк на рэчы.

***

Мяне мучаць Начніцы,
і я лезу на сценку.
Загарні мяне, маці,
як у маленстве ў сукенку,
перад полымем гушкай
і нашэптвай замову,
ад хваробы хай злечаць
тыя вечныя словы:
— Цёмная ночка
начніц парадзіла, —
малому дзіцяці
мукі нарабіла,
яснае сонейка,
дзень пачынае,
Начніц праганяе,
Дзянніц насылае,
боль сунімае.
Шух у печ! Шух у печ!

Я цяпер не баюся,
ужо плакаць не стану.
Загаі у маім сэрцы
тую чорную рану —
рану смутку і болі
за край любы і родны,
што спрадвеку ў пакутах
і дасюль не свабодны.
Загаі адзіноту,
мой адчай па каханню,
бо мярцвее душа
ў тузе і чаканні.
Гушкай, гушкай, матуля,
паўшчувай, як малога.
Веру — так мне паможа,
бо ўсё гэта ад Бога.
Шух — у печку нягоду,
шух — у печку нядолю,
каб сышла з цела немач,
усе ліха і болі.
Шух — вар'яцтва і глупства,
шух — у полымя здраду,
каб квітнелі каханне,
дабрыня і спагада.

Як у маленстве, у сукенку,
загарні, будзь мне ласка,
і шапчы тую змову,
як чароўную казку.

"Свет шчодры,
Свет мяне паўторыць...
Ну, а не свет,
дык Беларусь, —
Мне — досыць...".

У.Караткевіч.

Мне не трэба свету —
досыць Беларусі,
дзе я нарадзіўся,
дзе цяпер жыву,
імем беларуса шчыра ганаруся
І матуляй роднай Беларусь заву.

Ціха лягуць словы —
іх прашэпча вецер,
іх нашэпчуць травы
на сівых лугах,
дзе гуляюць коні,
як малыя дзеці,
І плыве ў паветры яблык свежы пах.

Над духмянай грэчкай
завіхаюць пчолы
І стаіць над полем
клопат дабрыні.
Як бы мне хацелася,
каб заўжды вясёлы
смех гучаў у краіне хвоек і ялін.

Як бы мне хацелася,
каб ганьба чужая
нас не гнала ў безліч
ліха і маны,
ажыла каб вера ў веліч свайго
краю
І гучалі ў храмах чыстыя званы.

Тут — мая надзея,
светач і прытулак.
Водарам кахання
я за ўсіх пральюся
над Айчынай мілай, любаю матуляй.
Мне не трэба свету —
досыць Беларусі.

***

Што гаворыць болем
забалелая болем
і аб чым шапаціць
навакольны прастор?
Хіба можа пра тое,
як ішлі з табой полем,
выспяваў маладзік
сярод неба і зор.
Я казаў, што кахаю,
а ты толькі смяялася,
гаварыла: усё глупства,
лухта і мана.
Маладым птушанём
у канюшыне купалася,
зап'янеўшы ад чаркі
жывога віна.
Падстаўляла мне вусны
пад пацалункі
і вар'яцела,
і я вар'яцеў.
І не было
ніякога ратунку
ад асалоды.
І я так хацеў,
каб не скончалася
гэткае дзіва.
Але хмель сышоў —
Працвярэзіліся з ранкам.
І ты, як забыла
аб ночы гульнівай,
а толькі смяялася
з той пагулянкі.

Снягамі ўжо зацярушана поле,
завеі самота на сэрцы ляжыць,
бо я захварэў невылечным болем —
каханнем, якога ніяк не забыць.

***

Цішыня заліжа мае раны
і да болю стане мне шкада
спадзяванняў, што пагаслі рана,
і тых вершаў, што недаскладаў.

Ноч маўчыць — ні шэпту, ні гамонкі,
толькі дождж пагруквае па вокнах
і паўночны вецер золкі
хмары рве на тонкія валокны.

Не смяецца — адсмяяўся,
мусіць,
І не плачу — не паможаш плачам.
А завея на душы мітусіць,
адзінота злой дурніцай скача.

Цішыня заліжа мае раны,
ноч змаўчыць сталелаю кабетай,
кіне ў сон зануду і паэта,
прыгадаўшы мне звычайны ранак.

***

Кожны чалавек нясе свой боль у сабе
да чужога болю не ахвочы,
і жывём мы сярод дня і ночы,
сэрцам і душою аслабеў.

І жывём, крыўдуючы на лёс,
што не так пражылі, як хацелі,
што не так мы змалку песні пелі,
іншых жа даводзілі да слёз.

І сцякалі слёзы да зямлі,
і тады тварыліся азёры,
па якіх плыло людское гора,
нібы ў немінучасць караблі...

Ну і годзе. Так бы я мог пісаць бясконца.

На заканчэнне невялічкая просьба. Ёсць у вас такая рубрыка "Перапіска". Калі ласка, прыміце маю аб'яву. Змест такі:

Дзе ты, маё шчасце, якому, як і мне, надакучыла адзінота. Дзе ты, тая, якая верыць у каханне і дабрыню і зможа стаць добрай маці маім двум сынам (6 і 8 год). Мне 33 гады, 162, дужы, без шкодных звычак, інтарэсы рознабаковыя, па характару спакойны, цярплівы, пяшчотны. Вельмі люблю гатаваць, гурман. Ні розумам, ні выглядам Бог не абдзяліў. Жыву ў вёсцы, працую тэхнікам-пчаляром, маю ўласны дом, забяспечаны.

Адрас: 223337, Мінская вобл., Бярэзінскі раён, в.Якшыцы. Каліта Сяржук Ул."

На гэтым усё.

Усяго вам добрага, паважаная "Чырвонка". Удачы і шчасця!

ПРЫВАТНАЯ СЯДЗІБА

ЦІКАВЫЯ ФАКТЫ • КАРЫСНЫЯ ПАРАДЫ

• АДКАЗЫ НА ПЫТАННІ •

"Люблю фіялкі. Хацела б мець на сваім участку. Калі ласка, раскажыце, як трэба вырошчваць гэтыя кветкі. Г.Санковіч (г.Барысаў)".

Адны з самых любімых у нас ранневеснавых кветак — браткі, або фіялка Вітаока. Акрамя гэтага віду, іх вядома яшчэ некалькі. Іх цэняць за яркае і працяглае цвіценне.

Кветкі фіялкі бываюць аднатоннымі, двух- ці трохколернымі з "вочкам" іншага адцення ў цэнтры кветкі, які нібыта глядзіць на чалавека. Адсюль і руская народная назва іх — анютины глазки.

Браткі — ценевынослівыя і холадаўстойлівыя расліны, якія зімуюць на градах з невялікім укрыццём. У іх слабая карнявая сістэма, таму яны лепш зімуюць у тых месцах, дзе вясной нямнога вільгаці. Гарачае і сухое надвор'е пераносяць дрэнна, кветкі ў іх тады робяцца дробнымі. Затое бываюць пышнымі і прыгожа цвітуць на рыхлых землях, пры ўнясенні ў глебу перапрэлага гною ці кампосту з поўным наборам мінеральных угнаенняў. Кіслотнасць глебы павінна быць блізкай да нейтральнай.

Размнажаюцца браткі насеннем і чаранкамі. Для ранневесновага цвіцення насенне высяваюць у ліпені-жніўні папярэдняга года на прыцененых градах з добра ўвільготненай зямлёй. Усходы паяўляюцца на 6—14-ы дзень. У час прарастання насення больш спрыяльная тэмпература ў 18-20 градусаў. Пікіроўку сеянцаў праводзяць праз тры—чатыры тыдні. Можна пасеяць іх і ў красавіку, тады яны будуць цвісці пазней — летам.

Расаду высаджваюць у верасні — для веснавога і ў пачатку мая — для летняга цвіцення. Ранняй вясной, пасля падсыхання глебы, расліны, пасаджаныя ўвосень, падкормліваюць поўным наборам мінеральных угнаенняў, пасыпаючы яго каля кустоў з разліку 30 грамаў на квадратны метр. Для пышнага і працяглага цвіцення летам у сухое надвор'е патрэбны рэгулярныя палівы.

Насенне пры асенняй пасадцы пачынае выспяваць ужо ў пачатку чэрвеня, а пры веснавой — на месяц пазней. Каробачкі збіраюць у выспелым стане — яны маюць жаўтаватую афарбоўку. Пры падсушванні іх накрываюць, паколькі яны растрэскваюцца, і насенне можа разляцецца.

"Настаў час рамонту дачных домікаў, правядзення іншых неадкладных работ. Без растваральнікаў і разбаўляльнікаў не абысціся. Ці не можаце ахарактарызаваць іх, параіць, у якіх выпадках што прымяняць. Э.СЕРАДА (г.Гродна)".

Растваральнікаў і разбаўляльнікаў многа. У залежнасці ад таго, з якой мэтай вы хочаце іх выкарыстаць, выбірайце тое, што вам неабходна.

Ацэтон — выдатны растваральнік для нітрафарбаў. Матэрыял лятучы і вогненебяспечны.

Сікатывы — вокісы некаторых металаў у выглядзе вадкасці. Прымяняюць іх для паскарэння высыхання масел, алейнай фарбы, пакосту і лаку. У пакост ці фарбу дабаўляюць ад 15 да 150 грамаў на 1 кілаграм узятых матэрыялаў. Лішак сікатыву паскарае высыханне, але плёнка фарбы робіцца больш крохкай. Светлыя сікатывы дабаўляюць у светлыя фарбы, цёмныя — у цёмныя.

Шкіпінар — вадкасць з пахам смалы, бывае бясколерным, з лімонным, чырванаватым ці чырвона-карычневым адценнем. Шкіпінар дабаўляюць у алейныя фарбы для паскарэння высыхання. Змешаны з пакостам, ён высыхае за 24 гадзіны. Трэба памятаць, што дрэнна ачышчаны шкіпінар, наадварот, запавольвае высыханне фарбаў.

Бензін і газу прымяняюць як растваральнікі смол, для мыцця запэцканых алейнай фарбай рук, вывядзення плямаў на вопратцы.

Лакавая газа, ці ўайт-спірыт, — бясколерная празрыстая вадкасць. Вельмі вогненебяспечная. Растварае смолы і нітралакі.

Сальвент-нафта — добры растваральнік для асфальтавых лакаў і штучнага пакосту.

Пры рабоце з растваральнікамі захоўвайце тэхніку бяспекі.

"Мінулая зіма была быццам і не вельмі марознай, але верхавінка маладзенькай слівы чамусьці не распускаецца — відаць, абмерзла. У дрэўца ёсць парасткі. Падкажыце, калі ласка, як цяпер сфарміраваць крону? В.АМЕЛЬКА (г.Віцебск)".

Трэба пакінуць адзін моцна разгалінаваны парастак і частку захаванага ствала ў выглядзе пянька. На другі год гэты пянёк выразаць на кальцо, а з развітай аднагадовай галіны фарміраваць новую крону.

Каб пазбегнуць паломак, пакінутую галіну неабходна падвязаць да пакінутага ў першы сезон пня, а яшчэ лепш — да пастаўленага побач кала. Трэба паслядоўна выдаляць пянькі на працягу двух сезонаў, каб зажылі вялікія раны і не было камедзецячэння.

Абавязкова трэба змазваць раны садовым варам, а ў зімовы перыяд — добра акучваць ствалы снегам.

ПАН-БЕЛАРУСІКА

Зямляк-літаратар з Якуціі

□ Алесь БАРКОЎСКІ, Алесь КАРЛЮКЕВІЧ

У бібліяграфічным даведніку "Писатели Восточной Сибири", выдадзеным у Іркуцку ў 1973 годзе, ёсць пазнака пра публікацыю "Апавяданняў пра Айюнскага" ў шостым нумары "Хотугу Сулус" ("Палярнай зоркі") за 1960 год. Аўтар — В.В.Бялыніцкі–Біруля. Ніякага сумневу, што прозвішча наша, беларускае. Але ж хто ён — беларускі сябар пачынальніка сучаснай якуцкай літаратуры.

Вядома ж, не Вітольд Каятанавіч, славуты мастак. А мо... Памяць ліхаманкава згадвае нарыс з кнігі В.Грыцкевіча "Ад Нёмана да берагоў Ціхага акіяна". Героі таго унікальнага тома — ураджэнцы Беларусі, якія пракладалі новыя маршруты ў Сібіры і на Далёкім Усходзе.

Адгарнуўшы вокладку, знаходзім і патрэбны роспавяд: у нарысе "За ружовай чайкай" гісторык і краязнаўца знаёміць з заолагам Аляксеем Андрэевічам Бялыніцкім-Бірулем. Гады жыцця — 1864—1937. Але ж у Сібіры ён быў толькі пад час Палярнай экспедыцыі, улетку 1902 года на востраве Новая Сібір, на поўнач ад Якуціі, вывучаў незвычайную птушку — ружовую чайку, прытым, іншыя ініцыялы ў героя нарыса В.Грыцкевіча, і ніводным словам даследчык не згадвае пра сустрэчы Бялыніцкага-Бірулі з Айюнскім. А меў бы месца такі факт, дык наўрад ці абышоў бы яго ўвагай пільны біёграф многіх нашых землякоў. Зрэшты, Платон Айюнскі і нарадзіўся толькі ў 1893 годзе. Словам, заолаг Бялыніцкі-Біруля тут ні пры чым.

Відаць, што адгадкі адносна В.В.Бялыніцкага-Бірулі трэба шукаць найперш у Якуціі. І аказваецца, што некаторая інфармацыя пра нашага земляка-літаратара ляжыць, па сутнасці, на паверхні. У тым жа часопісе "Хотугу Сулус" яшчэ ў 1960 годзе (у шостым нумары) быў надрукаваны артыкул Л.Габышава "В.В.Бялыніцкі-Біруля". Тут і здымак сталага веку чалавека ў акулярах, з доўгімі шляхецкімі вусамі. Пасля кароткай біяграфічнай нататкі — публікацыя апавяданняў, абразкоў нашага земляка ў перакладзе на якуцкую мову.

"На фотаздымку з метрыкі вы бачыце дзевяностагадовага чалавека. Цяпер ён жыве ў заходняй частцы горада Якуцка ля возера Сайсар", — піша Л.Габышаў.

З гэтай крыніцы, а таксама з іншых публікацый-сведчанняў склаўся некаторы партрэт літаратара-прыродазнаўцы Вячаслава Вікенцьевіча Бялыніцкага-Бірулі. Бацькі яго — з Беларусі. Тут, на Беларусі, у сям'і палкоўніка царскай арміі ды настаўніцы французскай мовы і нарадзіўся Слава. Як сведчаць якуцкія аўтары, прыблізна ў 1869 годзе. Бацька будучага літаратара ўдзельнічаў у руска-турэцкай вайне. Разам з бацькамі юны Слава пераехаў ва Усходнюю Сібір, якая і стала любімай старонкай Бялыніцкага-Бірулі на доўгія дзесяцігоддзі.

Адукацыю атрымаў у Іркуцку. А працоўная біяграфія пачалася ў Верхаленску. Там Вячаслаў заняў пасаду бухгалтара казначэйства.

На пачатак стагоддзя прыпадаюць і першыя сур'ёзныя крокі Бялыніцкага-Бірулі на літаратурнай і журналісцкай ніве. Малады бухгалтар шле свае допісы ў мясцовыя выданні — "Восточное обозрение", "Сибирь", "Иркутский вестник", "Губернские ведомости". Вячаслаў не замыкаўся ў дамку, складзеным з адных лічбаў. Пісаў пра сацыяльнае становішча простага люду. Зараз мо каму не падабаецца такая характарыстыка публіцыстычнага запалу Бялыніцкага-Бірулі, але навошта выкідваць добрае слова з песні: малады чалавек бараніў рабочых, паляўнічых, пісаў вострыя карэспандэнцыі, фельетоны. Не раз мясцовыя ўлады спрабавалі прыцягнуць руплівага карэспандэнта да адказнасці.

У Верхаленску Вячаслаў Вікенцьевіч пазнаёміўся з палітычнымі ссыльнымі. Двум з іх дапамог уцячы на Захад. Вось як пра гэта ўспамінае сам Бялыніцкі-Біруля: "Аказаў дапамогу ва ўцёках... двум ссыльным. Калі б аб гэтым даведаліся, мяне б забілі...".

Цікава, што 8 лютага 1880 года ў Іркуцку адбыліся яшчэ адны ўцёкі з удзелам Бялыніцкага-Бірулі. Нашаму земляку-літаратару было тады ўсяго толькі дзесяць-адзінаццаць гадоў. А згадваюцца тыя ўцёкі ў працы С.Ф.Коваля "Польскія ссыльныя і нарадавольскія арганізацыі ва Усходняй Сібіры ў 1879—1882 гадах". Вось што піша даследчык: "...па справе аб уцёках з іркуцкага турэмнага замка, у ноч на 8 лютага 1880 г. дзевяці нарадавольцаў (І.Калашэнка, Г.Беразнюк, І.Цішчанка, А.Калюжны, П.Позен, Г.Іванчанка, названы "невядомым, параненым у галаву" пры затрыманні) следствам было ўстаноўлена, што да ўцёкаў мае адносіны толькі група арыштаваных нарадавольцаў (каля дзесяці чалавек, у іх ліку тры палякі — М.Чачкоўскі, Л.Чарнеўскі і І.Шчапаньскі), а таксама "хавальнік" — палітычны ссыльны А.Лукашэвіч, тэрміновы арыштант — немец І.Ф.Лейхнер (быў прыслугаю ў наглядчыка турмы Селіванава і падрыхтаваў уцёкі праз кладоўкі памяшкання, дзе жыў наглядчык) ды наглядчык шпіталя Бялыніцкі-Біруля, які дастаўляў з цырульні Фрэйнберга "накладныя бароды" для ўцекачоў". Як бачым, яшчэ адзін наш зямляк з роду Бялыніцкіх-Біруляў паўстае з невядомасці. Таксама пакуль што загадка...

Але ж вернемся да лёсу Вячаслава Вікенцьевіча. Працу бухгалтара, рахункавода, літаратурныя і журналісцкія клопаты ён спалучаў з паляваннем. Сучаснікі сведчаць, што Бялыніцкі-Біруля забіў дваццаць мядзведзяў, паляваў на лася, на вавёрку. Ды забіць звера, прыйсці дахаты са здабычай — хіба ж гэта з'яўлялася самамэтай літаратара?! Наш зямляк спяшаўся ў тайгу як улюбёны ў прыроду чалавек. Неабыякава ставіўся Бялыніцкі-Біруля да браканьераў, усяляк змагаўся са злоснымі гвалтаўнікамі прыроды.

Спакваля Вячаслаў Вікенцьевіч становіцца актыўным карэспандэнтам цэнтральных расійскіх выданняў. У першую чаргу — часопісаў "Охота", "Русская охота". Яшчэ ў ліпені 1905 года рэдактар часопіса "Охота" звяртаўся да яго з просьбаю: "Вы самы актыўны супрацоўнік, вельмі многа дапамагаеце нам. Апішыце, калі ласка, больш падрабязна таёжную паляўнічую гаспадарку".

Недзе пасля 1910 года Бялыніцкі-Біруля перасяліўся ў Якуцк. Займаўся па-ранейшаму фінансавай справай. А ў вольны час карпеў за пісьмовым сталом, хадзіў на паляванне. Шмат публікацый з'яўляецца ў той час у выданнях "Ленские волны", "Якутская окраина". Вячаслаў Вікенцьевіч з этнаграфічнай дакладнасцю вымалёўвае якуцкі быт. Сярод іншых твораў прыцягвае ўвагу лаканічны, па-мастацку сціслы абразок "Сандра". У цэнтры апавядання — малады якуцкі хлопец, якога завуць Сандра. У публікацыі з уласцівай аўтару дэталізацыяй расказваецца пра няўдалую спробу Сандры ачысціць суседскія пасткі. "Узнагародай" за тое, што выцягнуў трох чужых зайцоў, стала Сандру адпушчаная з апошняй пасткі невялікая страла з металічным наканечнікам.

У тым жа 1915 годзе "Ленские волны" змяшчаюць і невялікае апавяданне "Чырок". Нескладаны яго сюжэт — пра барацьбу маладой качкі за сваё жыццё. Паранены ўжо, куляй зваліўшыся на зямлю, чырок усё ж перад самым носам паляўнічага вышморгвае ў паветра. Чытаючы прыродазнаўчыя, этнаграфічныя артыкулы В.Бялыніцкага-Бірулі, паступова прыадкрываеш для сябе свет якуцкай, сібірскай прыроды. Многія публікацыі нашага земляка, асабліва апавяданні, абразкі пра паляўнічую гаспадарку, вандроўкі чалавека са стрэльбай можна параўнаць з творчасцю (таксама амаль што невядомай сучаснаму чытачу) беларускага даваеннага пісьменніка-прыродазнаўцы Міколы Целеша. Тая ж замілаванасць у роспавядах пра лясныя гушчары, той жа клопат пра жывёл і птушак, увага да іх, а зусім не натуралістычнае апісанне, як здабываюць паляўнічыя свае трафеі.

Яшчэ пры жыцці Вячаслава Вікенцьевіча шэраг яго твораў быў перакладзены на якуцкую мову.

Літаратурны плён Бялыніцкага-Бірулі мог бы быць, безумоўна, шмат багацейшым: усё ж такі пражыў наш зямляк недзе ажно пад сто гадоў. Але ўсе мы — заложнікі часу, пэўных абставін. А галоўнае — тых калізій, што здараюцца са светам, краінай, з усімі намі. Пасля Кастрычніцкага перавароту, паверыўшы бальшавікам, Бялыніцкі-Біруля становіцца актыўным удзельнікам многіх мерапрыемстваў, што праводзіць маладая Савецкая ўлада. Па прапанове яе кіраўнікоў у Якуціі наш зямляк прымае захады па арганізацыі фінансавай справы ў горадзе, у краі. Але неўзабаве адбываецца новы пераварот. Многія якуцкія бальшавікі былі арыштаваны, вывезены за межы краю. В.Бялыніцкі 10 месяцаў утрымліваўся пад хатнім арыштам. У снежні 1919 года — чарговая змена ўлады, калчакаўшчыну разбілі. І Бялыніцкі-Біруля — зноў актыўны работнік Савецкай улады. У 1920 годзе, шчыра верачы Саветам, удзельнічае ў нацыяналізацыі банкаў, канфіскацыі маёмасці купца Кушнарова. У першым складзе ўрада Якуціі Вячаслава Вікенцьевіча прызначаюць наркамам фінансаў.

А з пачаткам калектывізацыі, калі сябар яго — Айюнскі — быў рэпрэсіраваны, Бялыніцкі-Біруля едзе ў калгасы глухога Алёкмінскага раёна, дапамагае рыхтаваць кадры бухгалтараў, арганізоўвае фінансава-рахункавую сістэму. Маючы за плячыма 70 гадоў, Вячаслаў Вікенцьевіч узначаліў алёкмінскую арцель "Сібірак". Ды старыя хваробы далі аб сабе знаць.

Застаўся адзін клопат — літаратурная праца, грамадская работа. Вячаслаў Вікенцьевіч — пастаянны аўтар газеты "Социалистическая Якутия" (дарэчы, пасля вызвалення з лагера ў гэтым жа выданні выступаў і Сяргей Новік-Пяюн).

Вось тое, што нам удалося адкрыць.

РОДНАЕ СЛОВА

Гаворым па–беларуску

Зьміцер Санько

"Малы руска-беларускі слоўнік прыказак, прымавак і фразем"

Моя хата с краю — ничего не знаю — Не маё гарыць — не мне тушыць; Твая бяда — твая нуда; То не мая кароўка ўгрузла; Не над маім каркам; Я не я і хата не мая; І я не я і рука не мая; А мне да таго ні спераду, ні ззаду; Гэта мне ані баліць, ані свярбіць.

Муж и жена — одна сатана — Мужык і жонка — найлепшая суполка (сполка); Гаспадар і баба — адна рада; Антось ды Тадора — што лапаць ды абора; Які Хомка, такая і жонка; Які едзе, такую вязе; Чорт сем пар лапцяў стаптаў, пакуль гэтакую пару дабраў.

Мягко стелет, да жёстко спать — Добра гаворыць, ды нядобра творыць; Мякка сцеле, ды мулка спаць; Лёстачкамі дух займае, а чорта думае; На вуснах — мёд, а на сэрцы — лёд; У вочы ліском, а за вочы пяском; У вочы "саколю", а за вочы соллю; У вочы катком, а за вочы варком; У вочы з мілым тварам, а за вочы крутым варам; Вуснамі мёд разлівае, а за пазухай камень трымае.

На безрыбье и рак рыба — Як няма мяса, то і грыб закраса; Калі няма рыб, добры і грыб; На бязлюддзі і мы людзі; На бязлюддзі і дзяк чалавек; Упоцемку і гніляк свеціць; І месяц свеціць, калі сонца няма.

На бога надзейся, а сам не плошай — Божа памажы, але й сам падбяжы (але і сам не ляжы); Памажы божа, але й ты не ляжы, нябожа; На бога спадзявайся, але і сам старайся; Працуй, нябожа, то і бог паможа; Чакай збавення з неба, а тым часам хлеба трэба.

На, боже, что нам негоже — На табе, нябожа, што мне нягожа; Вазьмі, Даніла, што мне няміла.

На вкус и цвет товарищей нет — Дзеду міла, а ўнуку гніла; Каму — як балота, а каму — як залота; Хто каб салоўку паслухаць, а хто дзеркачовай (драчовай) песні рады; Хто любіць гарбуз, а хто агуркі; Адзін хоча сёе, другі — тое.

На воре шапка горит — Хто парася ўкраў, таму ўвушшу вішчыць; Хто куры краў, у таго й рукі трасуцца; Хто сала краў, таму ў вочы дым ідзе; Відаць па вачах, што ходзіць па начах.

На зеркало нечего пенять, коль рожа крива — Не наракай на люстэрка, калі нос крывы; Не наракай на люстэрка, калі зморшчкі пад вокам; Паглядзіся ў ваду, якога ты роду.

На нет и суда нет — Як няма, то й дарма; Калі ёсць — разыдзецца, а няма — абыдзецца; Як няма, дык няма; Калі не, дык і не.

Насильно мил не будешь — Не памогуць і чары, як каму хто не да пары; Упрошваючы, не намілуешся; Даганяючы, не нацалуешся; Сілаю не быць мілаю.

СПОРТ

Свята дзюдо ў Гданьску

Чэмпіянат Еўропы па дзюдо прайшоў на мінулым тыдні ў Гданьску. Мне пашчасціла назіраць за паядынкамі мацнейшых барцоў Старога Свету, і магу вас запэўніць, што нашы беларускія барцы выглядаюць не слабейшымі за іншых. Беларуская зборная, за якую бароліся сем хлопцаў пад кіраўніцтвам трэнера Сямёна Гуманава і чатыры дзяўчыны на чале з Васілём Барановскім, выступіла ў гэтым годзе нашмат мацней, чым на мінулагоднім чэмпіянаце. З другога боку, у адрозненне ад папярэдняга, на гэтым першынстве мы не заваявалі медалёў. І самае крыўднае, што павінны былі. Прайгралі свае паядынкі за "бронзу", а таму засталіся толькі пятымі ў сваіх вагавых катэгорыях Святлана Селіханава (да 66 кг), Леанід Свірыд (да 95 кг), Ігар Калееў (да 65 кг) і Рашад Мамедаў (да 60 кг).

Сама выйшла ў паўфінал, і дастаткова было толькі перамагчы Анэлі Ангельбергер з Аўстрыі, каб забяспечыць сабе медаль не ніжэй за сярэбраны. Але спартсменка з Оршы прайграла і гэты паядынак, і чаргова — за 3-е месца.

Леанід Свірыд быў летась у Грэцыі трэцім прызёрам чэмпіянату Еўропы і цяпер спадзяваўся на перамогу. Усё здавалася б, да гэтага і ішло: першую сустрэчу выйграе датэрмінова, другую — таксама чыста. "Спатыкнуўся" Леанід на мясцовым барцы — Паўле Настуле. Той, дарэчы, выйграў турнір. А Свірыд працягнуў барацьбу за "бронзу", але прайграў немцу Міке Хаксу.

Ігар Калееў прайграў у схватцы за трэцяе месца французу Бенуа Кампару. А наш малады прадстаўнік у найлягчэйшай вазе катэгорыі Рашад Мамедаў уступіў іншаму французу Франку Шамблі. Другі выхаванец гомельскага трэнера Віктара Унучкіна Эдуард Шпакаў у вазе да 78 кг таксама спачатку выступаў удала, а потым з-за неаб'ектыўнасці арбітраў наогул выбыў з барацьбы. Алег Шапчыц у катэгорыі да 86 кг стаў дзевятым, таксама як і ў абсалютных другі мінчанін Эдуард Грамс. Вольга Тарасава заваявала сёмыя месцы адразу ў двух катэгорыях — звыш 72 кг і абсалютнай. Іна Тарапеева дамаглася таго ж у вазе да 56 кг. Руслан Шарапаў у звышцяжкай катэгорыі таксама стаў толькі сёмым. І, нарэшце, Таццяна Маскеліна з Магілёва на гэты раз выбыла ў самым пачатку.

Вынік нядрэнны, тым больш, што сустракаліся нашы ў асноўным з барцамі са звышкраін такіх, як Францыя, Расія, Бельгія, Галандыя, Вялікабрытанія і Польшча. Каманда падабралася роўная, ёсць шанцы пабароцца за Кубак Еўропы ў кастрычніку ў Нідэрландах. І рыхтавацца да чэмпіянату свету 1995 года ў Токіо.

Яўген ПУЧКОЎ.

ІНФА-КРЫМ

А гарэлка засталася на волі

Знойдзены, нарэшце, злачынец, які мінулай зімой учыніў у Багушоўску жудасны самасуд. Тады ў закінутай пуні былі знойдзены два трупы.

Дваццацідзевяцігадовы Аляксандр Трафімаў гэткім чынам вырашыў пакараць за сваімі сабутэльнікамі. Пахмелле аказалася горкім. Суд прызнаў Трафімава вінаватым у наўмысным забойстве з асаблівай жорсткасцю і прыгаварыў яго да "вышкі". А гарэлка — галоўны ініцыятар злачынства — па-ранейшаму застаецца на волі і нават паспяхова рэкламуецца па тэлебачанні. "Галя! Не трэба!" Дарэмна стараецца.

Паветра за мяжу

Можа б, і не зацікавіла мытнікаў цыстэрна, якая кіравалася праз Навапалацк аж у Паўлава, каб па дакументах яна не значылася пустою. У пошуках адказу на пытанне, каму патрэбна нашае паветра, мытнікі ўбачылі цуд.

Цыстэрна аказалася зусім не пустою, а са ста шаснаццаццю тонамі салляркі. Адказы на іншыя больш празаічныя пытанні зараз шукае суд. А паліва вырашылі рэалізаваць спажыўцам, ахвотнікаў знайшлося аж занадта.

Уладзімір МІХНО.

І ў школу хадзіць небяспечна

Гомель узбуджаны чарговай крымінальнай трагедыяй. На мінулым тыдні былі знойдзены труп першакласніцы, якая знікла ў пачатку месяца.

Пакуль ідзе следства, рабіць якія-небудзь вывады заўчасна. Але некаторыя дэталі ўжо вядомы. Дзяўчынку прама са школы павёз на веласіпедзе ў лес настаўнік малявання і чарчэння.

Тут ён яе задушыў і закапаў у загадзя падрыхтаваную магілку. Псіхічны стан "педагога" зараз даследуюць спецыялісты, хаця ў школе яму далі бліскучую характарыстыку.

Аматараў піва таксама грабяць

Як паведаміў карэспандэнту БЕЛІНФАРМА старшыня Цэнтральнага каардынацыйнага камітэта Партыі аматараў піва А.Рамашэўскі, у ноч на 24 мая была абрабавана штаб-кватэра партыі, размешчаная ў Мінску на вуліцы Даўгабродскай.

Паводле яго слоў, вынесена электроннае абсталяванне на суму каля чатырох тысяч даляраў, але асноўную каштоўнасць мае выкрадзеная рабочая інфармацыя. Сляды злачынства былі знойдзены толькі раніцай, калі работнікі апарату прыйшлі ў свой офіс.

БЕЛІНФАРМ.

ГАРЧЫЧНІК

Міхась СКОБЛА

ЭПІТАФІЯ СВАЯКУ

Пародыя

І я з Купалавай радні,
І гэтым дужа ганаруся.
Заўжды ў паэзіі сваёй
Я дзядзьку Янку адчуваю.
Леў МАРОЗ.

Як селянін на працадні,
Працую, дбайна і руплiва.
А я – з Купалавай радні,
Ён і мяне вадзіў на піва!

Ну хто калі глядзеўся лепш,
Таленавіцей і бясспрэчней? –
Я і Купала пішам верш,
Я і Купаліха з яечняй!

Адзін пісаць паэт не мог,
А калі трэба да зарэзу,
Казаў: – А мо давай удвох
Дамучым, Лёвачка, "Арэсу".

І я не рыпаўся адзін.
Куды лаўчэй, калі дуэтам
Пад вечар трохі пасядзім...
Так я адчуў сябе паэтам.

Адзін на двох быў рыфмаў воз
І з фарбамі адна палітра.
А дзе Купала, дзе Мароз? –
Не разабрацца без паўлітра!

Усе жахнуліся ў сяле,
Калі (ого, былі выпадкі!)
Я і Купала ў "Шаўрале"
Да цешчы мчалі на аладкі!

КАЛГАСНАЯ ПАСТАРАЛЬ

Пародыя

Трыццаць год мне адляскаў.
Грыміць не раз над лесам гром.
Я ж па-ранейшаму ў падпасках –
Нашу абед за пастухом.
Алесь ПІСЬМЯНКОЎ.

Зусім не показка, не казка,
Папраўдзе гэткае было –
Паэта ў якасці падпаска
Вясной паслалі на сяло.

Ды штам падшыфнага калгаса,
Законна ўсё, як мае быць,
Каб падхадзяшчага Пегаса
У СП за лета зарабіць.

Лысела з часам галава,
Пусцела з вершамі дзялянка,
І па-свойску дзядзька Янка
Мне прысвяціў "Магілу льва".

– Чаго збыткуеце з паэта? –
Ішлі ў інстанцыі лісты.
– Ці ж Пісьмянку пад сілу гэта –
Круціць цялячыя хвасты?

Ды выкшталцоны верш ці оду
Лягчэй стварыць у сем разоў,
Чым не пускаць кароў у шкоду
Ажно да першых маразоў!

Ды сам Алесь, махнуўшы паскам,
Узняў сваім зычліўцам дух:
– Не буду я і дня падпаскам –
Бо я – закончаны пастух!

У адзін радок

На злосную рэпліку крытыка "Дзіцячы лепет" аўтар адказаў:"Пішу для дзяцей дашкольнага ўзросту".

Што можа быць больш абразлівым для сатырыка, як водгук:"Ён мухі не пакрыўдзіць".

Маятнік доўга матляўся перад тым, як вырашыў спыніцца.

Пераклаў М.БАЗАРЭВІЧ.

З Юрасёва куфра

Добра зразумеў

Кабета з брыдкім і страшным тварам, наняўшы фурманку, пытаецца ў фурмана:

– Ваш конь не выверне, ён не баязлівы?

– Нічога, сядайце: ён не будзе назад аглядвацца.

Гасціннасць

– Еш, кумок, клёцкі. Я ж іх не лічу – сама гатавала.

– Дзякуй, кума, ужо і так чатыры з'еў.

– Няпраўда, кумок, – шэсць.

Не даруе

Жонка ўцякла ад мужа. Праз кароткі час яна вярнулася назад і просіць мужа, каб ён гэта ёй дараваў. А муж кажа:

– За тое, што ўцякла ад мяне, я магу табе дараваць, але за тое, што назад вярнулася, я табе не дарую!..

Адзіны спосаб

– Я чуў, дзядзька, што вы выдаяце дачку за сына суседа, з якім вы некалькі год не размаўляеце.

– Так. Гэта адзіны спосаб адпомсціць яму.

Прычына

– Чаму гэта ты, як п'еш гарэлку, заплюшчваеш вочы?

– Бачыш, я прысягнуў жонцы, што на гарэлку ніколі глядзець не буду.

Задаволены

– Ведаеш, колькі разоў сустракаю тваю жонку, дык заўсёды цешуся.

– З чаго ж ты цешышся?

– Што яна не мая жонка.

Каханне на адлегласці

ЁН: Мілая, калі б я далёка-далёка ад'ехаў, ці кахала б ты мяне?

ЯНА: Ну што ты пытаешся? Чым далей ты ад мяне, тым больш я цябе кахаю.

Шчыры адказ

– Татачка! Павел просіць маёй рукі. Што яму сказаць?

– Скажы яму, што ў тваю руку я нічога не ўкладу.

Слушная парада

Бацька кажа свайму сыну, якога пасадзілі ў турму за крадзеж:

– Шануйся там, сынок, каб цябе назад не выгналі.

Чорт прынёс

Нявестка ўбачыла праз акно, што ў хату свёкар ідзе. Яна і кажа сама сабе:

– Зноў яго чорт прынёс...

Свёкар зайшоў у хату, а маленькі ўнучак і пытаецца:

– Раскажы, дзеда, як ты да нас дабіраўся?

– Ды вось ішоў памаленьку, ішоў...

Унук здзіўлена:

– Мамка ж казала, што цябе чорт прынёс...

Сам ведаю

Едзе шафёр. Адной рукой трымае руль, а другой абдымае дзяўчыну. Раптам міліцыянер.

–Што ты робіш? Дзвюма рукамі трэба!

– Сам ведаю, што дзвюма, – адказвае шафёр. – А машынаю хто кіраваць будзе?

Прынцыповая

У жанчыны пытаюцца:

– Колькі вам год?

– Трыццаць.

– Але ж вы і год таму назад тое ж гаварылі.

– Я ад сваіх слоў ніколі не адмаўляюся.

Між прыяцелькамі

– Як, падабаецца мая новая сукенка?

– Цудоўна! Твая швачка шые так, што і на калодзе ляжыць добра.

Не зразумеў

– Я ўсё саромелася табе сказаць, любы мой, што нас хутка будзе трое.

– О, вельмі добра!

– Я ўжо напісала ёй. Мама хутка прыедзе.

Уладзімір ДЗЯЖКО

Мангольскі масаж

Гумарэска

Праглядваючы неяк рэкламнае выданне, Кошкін натыкнуўся на аб'яву: "Робім аздараўленчы масаж. Старажытны рэцэпт мангольскіх знахароў вяртае мужчыну маладосць".

Аб'ява зацікавіла. І праз гадзіну Кошкін сядзеў у паўпустым салоне прыгараднага аўтобуса. Па азначаным у рэкламе адрасе Кошкіна стрэлі ганак з перагнілай дошкай, ды цішыня невялічкай вёскі.

Увайшоўшы ў хату, Кошкін убачыў насупраць рускай печы пашарпаны стол. За ім сядзеў знахар: таўсты чалавек з вузенькімі вочкамі. Мусіць, мангол.

— Дзень добры, — павітаўся Кошкін.

— Салям.

Кошкін паклаў на стол адну купюру.

— Прывяло мяне да вас далікатнае пытанне. Разумееце, мне сорак сем год. А жонка шмат маладзейшая...

— Мая твая разумеем. Дабаў таньга і распранайся.

Кошкін дастаў з кішэні яшчэ купюру. Калі ж скінуў вопратку, з-за печы вылез хударлявы хлапец — кансультант знахара па астралогіі. Бо ён адразу ж прыпаліў цыгарэту і пачаў тыцкаць ёю ў далонь Кошкіна.

— Лінія жыцця зусім крывая. Муса, трэба ўправіць яму пазванкі.

— Як гэта? — насцярожыўся Кошкін. — Біяполем хіба?

— Біяполем несур'ёзна, — адказаў кансультант. — Адну спіну раўняем уздоўж. Другую ўпоперак. А трэцюю толькі каленам.

Знахар тым часам расклаў Кошкіна на стале.

— Не круціся, дарагі. Мая твая маладым зробім. Будзеш скакаць, як ішак вясной.

— Вам лепш ведаць, знахар-джан. Дактарам у мяне аніякай веры няма. Ай, балюча!

— Пацярпі, дарагі. Твой спіна спачатку доўга, доўга мяць будзем.

На пасінелым твары Кошкіна з'явіліся кроплі халоднага поту. Ён не вытрымаў.

— Што ты робіш, Чынгісхан вузкавокі.

Але нашчадак вялікага заваёўніка нібыта не чуў. Сядзеў сабе верхам. Бы на коніку. Ды мяў, мяў... Нарэшце ўпёрся каленам і пацягнуў Кошкіна за плечы. Нешта ў спіне хрумснула. Быццам спружына, узляцеў Кошкін над сталом. Табурэткай знёс аконную раму і рвануў па Магілёўскай шашы.

Семнаццацігадовы майстар спорту атрымаў траўму. Псіхалагічную. На дзесятым кіламетры трасы яго веласіпед абагнаў невядомы мужчына. Босы, без кашулі і з табурэткай у руцэ.

КІНААФІША МІНСКА

26 мая

"МАСКВА": "Уладар звяроў"— 13.00, 16.20, 18.10, 22.00 (н). "Расплата ў Рыо" ("Кікбоксер-3")***— 14.50, 20.10.

"КАСТРЫЧНІК": "Расплата ў Рыо" ("Кікбоксер-3")***— 13.00, 16.40. "Уладар звяроў"— 14.40, 21.00. "Франка" (кінафестывальны паказ да 70-годдзя беларускага кіно, урачыстае адкрыццё)— 18.30. Музычна-пацяшальная праграма "Макс-шоу"— 21.30.

"АЎРОРА": "Кінг-Конг" (2 с.) — 13.30. "Школа сцюардэс"— 16.10, 20.10. "Выратуй мяне"— 15.40, 19.10, 21.00. "Пацучыны кут"***— 18.10. "Утульнае месцейка"***— 14.00, 17.30.

"БЯРЭСЦЕ": "Прывід у камп'ютэры"***— 12.00, 15.40. "Выратуй мяне"— 12.30, 14.30, 18.00. "Парыжскія свавольніцы"***— 16.30. "Бязлітасныя людзі"— 14.00, 17.30. Інфармацыйна-пацяшальная праграма — 20.30.

"ВІЛЬНЮС": "Прывід у камп'ютэры"***— 14.00, 18.50, 22.00(н). "Выратуй мяне"— 12.20, 17.10. "Выкраданне па-амерыканску"— 15.40, 20.30.

"ДРУЖБА": "Гарачыя галовы-2"— 15.00, 18.00, 21.00. "Кумпарсіта"** — 16.40, 19.40.

"ПАРТЫЗАН": "Расплата ў Рыо" ("Кікбоксер-3")***— 11.00 (л), 14.30, 18.00. "Уладар звяроў"— 12.50, 16.20, 19.50, 21.30.

"ПЕРАМОГА": "Прывід у камп'ютэры"***— 11.00, 14.40, 18.30, 20.30. "Выратуй мяне"— 12.50, 16.30.

"САЛЮТ": "Расплата ў Рыо" ("Кікбоксер-3")***— 12.00, 15.20, 18.40. "Уладар звяроў"— 13.40, 17.00, 20.20, 22.00 (н).

"СУЧАСНІК": "Дэтэктыў па ўсіх правілах"**— 14.20. "Зандалі і яе мужчыны"****— 16.00, 17.50, 19.30, 21.10.

"БЕЛАРУСЬ": "Зліццё двух месяцаў-2"***— 11.00, 12.40, 16.00, 19.20, 21.00. "Дзяўчынкі напракат"***—10.40, 13.50, 17.00, 18.20, 21.20. "Капальні цара Саламона"— 12.00, 14.20, 19.40. "Заражаныя смерцю"— 15.10, 17.40.

"КІЕЎ": "Каханне і кулі"— 15.00. "Зліццё двух месяцаў-2"***— 17.00. "Любоўныя прыгоды іншапланецян"****— 18.50, 20.30.

"КАМСАМОЛЕЦ": "Каралеўства крывых люстэркаў" (д)— 10.30. "Зліццё двух месяцаў-2"***— 11.00, 17.00, 19.00, 20.40. "Заражаныя смерцю"— 16.00. "Маленькія драконы"— 12.00, 14.00. Зала індыйскага фільма:"Пякучая страсць" (2 с.)— 16.00, 19.00.

"МІР": "Кумпарсіта"**— 13.00, 17.00. "Гарачыя галовы-2"— 11.00, 15.00, 19.00, 20.50. "Кібарг"— 12.00, 16.00, 20.00. "Утульнае месцейка"***— 14.00, 18.00. Відэазала: "Дзяўчаты з вокладкі"— 15.30, 17.30, 19.30.

"ПІЯНЕР": "Робат Джокс" (д)— 10.00. "Маленькая чараўніца" (д)— 13.40. "Конан-разбуральнік"— 11.40, 15.00, 18.40. "Каханне і кулі"— 16.50. "Макараў"— 20.40.

"РАКЕТА": "Занадта прыгожыя, каб жыць"***— 16.10, 19.40. "Тракс" ("Утаймавальнік гарадоў")**— 18.00, 21.30. Відэакафэ— 17.00, 19.30.

"РАДЗІМА": "Залатая цясніна"— 12.00, 17.20, 20.40. "Тракс" ("Утаймавальнік гарадоў")**— 13.40, 19.00. "Заражаныя смерцю"— 15.30.

"ЗМЕНА": "Тракс" ("Утаймавальнік гарадоў")**— 12.15, 14.50. "Бабнік-2"**—16.30. "Страсці па Анжэліцы"***— 13.30, 18.00, 19.30.

"ЦЭНТРАЛЬНЫ": "Гарачыя галовы-2"— 12.15, 13.45, 15.15, 18.00, 19.30, 21.00. "Кумпарсіта"**— 11.00, 16.40.

"ЭЛЕКТРОН": "Зліццё двух месяцаў-2"***— 15.30, 18.20, 20.00. "Кумпарсіта"**— 17.10. "Гарачыя галовы-2"— 16.00, 17.30, 19.00. Інфармацыйна-пацяшальная праграма — 20.30.

"АВАНГАРД": "Я прыйшоў з мірам"— 15.00. "Заражаныя смерцю"— 17.00. "Місіс Даўтфайр" (2 с.)— 19.00.

"ЗНАМЯ": "Золата партыі"— 16.00. "Тракс" ("Утаймавальнік гарадоў")**— 18.00. "Татальнае сачэнне"— 20.00.

"УДАРНІК": "Каралеўства крывых люстэркаў" (д)— 14.10. "Місіс Даўтфайр" (2 с.)— 15.30. "Страсці па Анжэліцы"***— 19.10. "Бравыя хлопцы"— 17.50.

ХАТНІ ЭКРАН

25, чацвер

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пяць хвілін на жарты.
8.15. Пад купалам Сусвету.
8.25. Надвор'е.
◆8.35. "Патон". 1-я серыя.
10.30. "Дзесяць хвілін плюс стагоддзе".
12.30. Фільм-канцэрт.
13.30. Навіны.
15.30. Конкурс піяністаў імя І.А.Цвятаевай.
◆16.20. "Руіны страляюць..." 5-я серыя.
17.30. Навіны.
17.40. Праграма міласэрнасці.
18.10. Абласныя навіны (Гродна).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Зачытайце маё пісьмо...
19.05. Актуальнае інтэрв'ю.
19.30. Праблемы якасці прадуктаў харчавання.
19.40. Партрэт на фоне часу.
20.10. Пазіцыя ўрада.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
◆21.45. "Патон". 2-я серыя.
22.35. Надвор'е.
22.45. "Валянцінаў дзень".
23.05. НіКа.
◆23.20. "Патон". 3-я серыя.

Канал "Астанкіна"

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 22.55. Навіны.
◆8.20. "Сабака, які ўмеў спяваць". 2-я серыя.
9.30. У свеце жывёл.
10.10. ...Да 16 і старэйшым.
10.50, 22.45. Прэс-экспрэс.
11.20. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Францыі.
14.25. Прадпрымальнік.
15.05. Як дабіцца поспеху.
* 15.20. "Прыгоды Тома Соера" (Японія).
15.50. Канцэрт.
16.10. ...Да 16 і старэйшым.
16.50. Тэхнадром.
17.25. Планета.
17.50, 20.35. Надвор'е.
◆17.55. "Раскол". 9-я серыя.
18.55. Кінапанарама.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Лато "Мільён".
21.15. "Ад Лешчанкі да Лешчанкі" Музычная праграма.
23.00. Футбол. Таварыская сустрэча. Зборная Даніі – зборная Швецыі. Перадача з Даніі.

Канал "Расія"

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.20. Весткі.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. Чароўны куфэрачак.
8.35. Паехалі.
◆8.45. "Санта-Барбара".
9.35. Тэлегазета.
9.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
* 16.50. "Сустракайце бабулю".
17.00. Будні.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. У свеце аўта- і матаспорту.
18.25. Свая гульня.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.25. "Настальжы". Музыка ўсіх пакаленняў.
21.00. Звычайная справа.
21.20. Айчына мая. "Пераўтварэнне".
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. Экран крымінальных паведамленняў.
23.05. Балет Санкт-Пецярбурга.

Санкт-Пецярбург

* 8.05. Мультфільмы
8.40. Дзецям пра зверанят.
9.00. "Нямецкая хваля".
◆9.30. "На парозе ночы".
10.20, 11.40, 15.40. Музычны момант.
10.30. Хуткая дапамога.
11.00. "О-ля-ля" прадстаўляе.
11.30, 15.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
11.45. Чароўная лінія.
15.45. Падарожжа па Усходзе.
* 16.05. "Урокі музыкі".
16.15. "Там, дзе жыве Павуціныч".
16.25. Сёння і штодзённа.
16.45. Вялікі фестываль.
17.10. Чалавек на зямлі.
◆17.40. "На парозе ночы".
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.05. Будні.
19.20. Тэлемагазін.
◆19.25. "Ластаўкі і верабей".
20.50. Ваш стыль.
21.00. Блеф-клуб.
22.00. Спартыўныя навіны.
22.10. Чэмпіянат Расіі па футболу. 1-я ліга. "Змена-Сатурн" (Санкт-Пецярбург) – "Асмарал" (Масква). 2-гі тайм.
22.55. "Вячэрні звон". Музычны канал: (22.55) – "Рокс-галактыка"; (23.10) – Парад парадаў; (23.40) – Шлягер-94.

8-ы канал

◆18.00. "Карусель".
18.20. Музычная праграма.
◆19.00. "Лабірынт правасуддзя", "Свае і чужыя".
* 20.00. "Вальтрон".
◆20.30. "Марэна Клара". 14-я серыя.
21.25. "Файт". Кікбоксінг.
◆21.45. "Нябачны забойца".
23.10. Музычная праграма.

27, пятніца

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Дзелавая хроніка.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. Надвор'е.
8.40. Пяць хвілін на жарты.
8.45. Урокі здароўя.
◆9.10. "Патон". 2-я серыя.
10.00. "І не пакіну цябе..." Міжнародная праграма міласэрнасці.
◆10.30. "Патон". 3-я серыя.
11.50. "Карамболь". Ток-шоу з удзелам Г.Вашчанкі.
13.30. Навіны.
13.40. Пазіцыя ўрада.
13.55. Фільм-канцэрт.
14.45. Тэленарыс пра настаўніка геаграфіі А.У.Пракоф'ева.
15.20. ПІК.
16.00. Майстэрня. Г.Буралкін.
◆16.15. "Руіны страляюць..." 6-я серыя.
17.30. Навіны.
17.40. Тэленарыс пра паэта К.Жука.
18.00. Дзелавая хроніка.
18.10. Абласныя навіны (Магілёў).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Навошта дадзена ўлада? Партызанскі раён Мінска.
19.45. Расказвае І.П.Антонаў, былы батальённы ваенфельчар.
20.15. Студыя "Тэлесябрына". Падарункі на добры настрой.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
◆21.45. "Патон". 4-я серыя.
22.55. Надвор'е.
23.05. Рэйтынг.
23.20. НіКа.
◆23.35. "Мы вясёлыя, шчаслівыя, таленавітыя".

Канал "Астанкіна"

5.15. Ранішняя размінка.
5.30. Раніца.
* 7.45. "Дзяўчынка і леў".
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
8.20. Сарока.
* 8.40. "Замочак з сакрэтам".
9.00. Тэлешоу "50 х 50".
10.20. Амерыка з М.Таратутам.
10.50, 0.35. Прэс-экспрэс.
11.20. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Францыі.
11.50. Футбол. Таварыская сустрэча. Зборная Даніі – зборная Швецыі. 2-гі тайм.
14.25. Прадпрымальнік.
14.50. Бізнес-клас.
◆15.05. "Шуры-муры".
15.35. Алеся і кампанія.
16.05. "...З іншага боку..."
16.50. Азбука ўласніка.
17.25. Навіны культуры.
17.40. Чалавек і закон.
18.10, 20.35. Надвор'е.
18.15. Амерыка з М.Таратутам.
18.45. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. "Погляд" з А.Любімавым.
◆21.35. "Дэн Огаст" (ЗША). Фільм 5-ы.
22.35. Чалавек тыдня.
23.10. Музагляд.
23.50. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Францыі.
0.20. Аўта-шоу.

Канал "Расія"

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.20. Весткі.
6.20. Патрабуюцца... патрабуюцца...
6.30. Формула-730.
7.00. Час дзелавых людзей.
7.30. "Жоўтая падводная лодка".
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.25. Чароўны куфэрачак.
8.35. Паехалі.
◆8.45. "Санта-Барбара".
9.35. Тэлегазета.
9.40. Сялянскае пытанне.
10.10. Момант ісціны.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Ваенны кур'ер.
16.20. Новая лінія. "Жыццё без жорсткасці".
◆16.50. "Тайна згубленай даліны". 1-я серыя.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Эстрадная праграма.
18.45. Кінамарафон.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Імперыя страсці" (Японія–Францыя).
21.20. "К-2" прадстаўляе.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
◆22.55. "Фамільныя каштоўнасці" (Італія).

Санкт-Пецярбург

7.45. Чароўная лінія.
* 8.00. "Квартэт ква-ква".
8.10. Па сакрэту ўсяму свету.
8.25. Там, дзе жыве Павуціныч.
8.40. Сёння і штодзень.
9.00. "Нямецкая хваля".
◆9.30. "На парозе ночы".
10.15. Тэлемагазін.
10.20, 11.40, 15.40. Музычны момант.
10.30. Хуткая дапамога.
11.00. "Сярэбраная ніць".
11.30, 15.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
11.45. Чароўная лінія.
15.45. "Старадаўні ядловец".
16.05. Залаты ключ.
* 16.15. "Казка за казкай" і інш.
16.45. Вялікі фестываль.
17.00. "Палац Марлі".
17.10. Новы Пецярбург.
◆17.40. "На парозе ночы".
18.50. Спорт, спорт, спорт...
19.05. Будні.
19.20. Тэлемагазін.
19.25. Дом адкрытых сэрцаў.
19.55. "Гэй, людзі!" Спектакль.
21.10. Тэатральная правінцыя?
22.00. Спартыўныя навіны.
22.10. Ваш стыль.
◆22.20. "Жаночая тайна" (ЗША).

8-ы канал

◆18.00. "Карусель".
18.25. Музычная праграма.
18.55. "Дорэміфасолькі".
◆19.00. "Хіл Стрыт Блюз".
* 20.00. "Вальтрон".
◆20.30. "Марэна Клара". 15-я серыя.
21.20. Час мясцовы.
◆21.40. "Зямля Саннікава".
23.10. Музычная праграма.

Каб зэканоміць ваш час:
◆ мастацкія фільмы
* мультфільмы

НАДВОР'Е

Сёння па рэспубліцы чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, па паўднёва-заходняй палове пройдуць дажджы, месцамі навальніцы, вецер парывісты. Тэмпература паветра ў Гродна, Віцебску – +16–+18°, Магілёве – +17– +19°, Брэсце, Гомелі, Мінску – +18–+20°. У наступныя двое сутак: 27-га ноччу па паўночнаму захаду, днём на большай частцы тэрыторыі чакаюцца дажджы, месцамі навальніцы. Тэмпература паветра ноччу – +8–+13°, днём – +14–+19°, па паўночнаму ўсходу – +20–+25°, 28-га чакаюцца кароткатэрміновыя дажджы, парывісты вецер і паніжэнне тэмпературы днём да +11–+16°.

Валянціна СКРЭБЕЦ, інжынер-сіноптык Белгідрамета.

Дзяжурны рэдактар В.ШАЎКО. Стыльрэдактар В. СКАРЫНКІНА.

Заснавальнікі: ЦК СМБ, калектыў рэдакцыі газеты "Чырвоная змена".
Выдавец: газетна-выдавецкае закрытае акцыянернае таварыства "Маладняк", 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
Газета ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Набрана і звярстана ў наборна-выдавецкім бюро "ЧЗ".
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку", 220013, г.Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.
Выходзіць у аўторак, чацвер і суботу.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.

Час падпісання ў друк: па графіку – 19.20, падпісана – 19.20.

М. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Індэкс 63129. Тыраж 50 000. Зак. 56.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 220013 г.МІНСК, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 68-26-27; намеснікі галоўнага рэдактара – 32-12-82, 68-29-45; сакратарыят – 68-29-28; аддзел палітыкі – 68-25-55; аддзел эканомікі і сацыяльных праблем – 68-28-52; аддзел культуры і гістарычнай спадчыны – 68-29-56; аддзел маральна-этычнага выхавання – 68-25-93; аддзел пісьмаў і вывучэння грамадскай думкі – 68-28-32; аддзел інфармацыі, аглядальнікі – 68-29-26; аддзел ілюстрацыі – 68-27-74, 68-25-41; ул. кар. па Брэсцкай вобл. – (01622) 5-57-57, ул. кар. па Віцебскай вобл. – (02132) 2-36-37.;
РЭКЛАМНАЯ СЛУЖБА – тэл.68-27-21, 68-29-45. Факс: 32-21-03.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Сяргей БАЛЦЭВІЧ (адказны сакратар), Валянцін БАРЫСЕВІЧ, Валерый ВАРАНЕЦКІ, Валерый ІВАНОЎ, Мікалай ЛАРКОВІЧ, Віктар ЛЮКОВІЧ, Алесь МАСАРЭНКА, Станіслаў НІЧЫПАРОВІЧ, Алесь САЛАМАХА (першы нам.галоўнага рэдактара), Павел СІМАНАЎ (нам.галоўнага рэдактара, дырэктар агенцтва "ЧЗ-інфарм"), Алег СЛУКА, Наталля СТРАЛКОВА, Кузьма ШАПЛЫКА, Вольга ШАЎКО, Майя ШЭНДРЫК.

Галоўны рэдактар Уладзімір БЕЛЬСКІ